

Vlaams
Parlement

stuk **162** (2014-2015) – Nr. 1
ingediend op 7 november 2014 (2014-2015)

Ontwerp van decreet

houdende diverse bepalingen onderwijs

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet: zie <i>Parl.St.</i> VI.Parl. 2014-15, nr. 131/1, hoofdstuk 2, en nr. 132/1, hoofdstuk 2.....	15
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen over het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015: zie <i>Parl.St.</i> VI.Parl. 2014-15, nr. 132/1, p. 117	17
Advies van de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie over het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2014 en over het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015: zie <i>Parl.St.</i> VI.Parl. 2014-15, nr. 132/1, p. 183	19
Advies van de Vlaamse Onderwijsraad d.d. 16 oktober 2014 over het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2014 en over het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015: zie <i>Parl.St.</i> VI.Parl. 2014-15, nr. 132/1, p. 191	21
Advies van de Vlaamse Onderwijsraad d.d. 23 oktober 2014 over de amendementen op het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015	23
Advies van de Raad van State over de amendementen op het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015.....	33
Ontwerp van decreet.....	49

MEMORIE VAN TOELICHTING

Hoofdstuk 1. Algemeen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Hoofdstuk 2. Diverse bepalingen

Afdeling 1. Deeltijds kunstonderwijs

Artikel 2

De voorliggende artikelen voorzien een decretaal kader waarbinnen de Vlaamse Regering tijdelijke projecten kan stopzetten en in het geval van een opname in de organieke structuur de overgang naar de opleidingsstructuur zoals vastgelegd in de organisatiebesluiten Beeldende Kunst en Podiumkunsten voor de betrokken instellingen en leerlingen kan regelen.

Op die manier wordt gevolg gegeven aan de opmerkingen van de Raad van State over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten betreffende het deeltijds kunstonderwijs met het oog op een aantal maatregelen voor de inhoudelijke vernieuwing. Dit besluit regelt onder meer de opname van de tijdelijke projecten beeldverhaal, saz, ud en bandoneon in de organieke opleidingsstructuur.

Aangezien deze maatregelen in werking treden op 31 augustus 2014 (stopzetting experiment bandoneon) en 1 september 2014 (opname van beeldverhaal, saz, ud en bandoneon in de structuur) moet de decretale rechtsgrond voor dit besluit met terugwerkende kracht geregeld worden. De artikelen moeten in werking treden vóór die datum.

Het decretale kader heeft op zich geen budgettaire impact. De kostprijs is verbonden aan het besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten betreffende het deeltijds kunstonderwijs met het oog op een aantal maatregelen voor de inhoudelijke vernieuwing. De Inspectie van Financiën heeft een gunstig advies verleend over dat besluit.

Afdeling 2. Volwassenenonderwijs

Artikel 3

In het decreet betreffende de versterking van het hoger beroepsonderwijs in Vlaanderen werd een wijziging aan artikel 107, eerste lid, van het decreet betreffende het volwassenenonderwijs aangebracht om de maximale groeicnorm voor de centra voor volwassenenonderwijs afzonderlijk te bepalen per indeling secundair volwassenenonderwijs, hoger beroepsonderwijs 5 (hbo5) en de specifieke lerarenopleiding. Het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering dat hiertoe het verdelingsmechanisme aanpast, bepaalt ook de wijze van herverdeling van resterende leraarsuren, die kunnen ontstaan wanneer in een indeling de gerealiseerde groei lager blijkt dan de vastgelegde groeicnorm. Op die manier is eventueel nog een (gedeeltelijke) compensatie mogelijk voor de aftopping van de leraarsuren in (een) groeiende indeling(en). De Raad van State merkte echter op dat voor de herverdeling van niet toegekende leraarsuren geen rechtsgrond kan gevonden worden in de algemene uitvoeringsbevoegdheid in samenhang met het artikel 107, eerste lid, van het decreet Volwassenenonderwijs. Met de voorgestelde aanpassing van het artikel 107 wordt de nodige rechtsgrond gecreëerd zodat het

betreffende ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering definitief goedgekeurd kan worden.

Afdeling 3. Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs

Artikel 4

Via artikel VI.28 van het decreet betreffende het onderwijs XXIV wordt in deel 3, titel 2, van de Codex Hoger Onderwijs, een hoofdstuk 9 'Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs' (SIHO) ingevoegd, dat de verankering van het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs tot doel heeft. In de toelichting bij deze invoeging wordt duidelijk gesteld dat het de bedoeling is dat het convenant waarvan sprake in het hoofdstuk 9 ingaat op 1 juli 2014. Het doel hiervan was de continuïteit van de dienstverlening te garanderen en het stopzetten van de vroegere beheersovereenkomst met SIHO, die afliep op 30 juni 2014, naadloos te laten aansluiten met de oprichting en opstart van het vernieuwde SIHO.

De inwerkingtreding op 1 juli 2014 van artikel VI.28 van het decreet betreffende het onderwijs XXIV, werd echter niet opgenomen in artikel VI.61 van datzelfde decreet, waardoor dit artikel pas op 1 september 2014 ingaat. Zie in dit verband ook de opmerking van de Inspecteur van Financiën.

Het is de bedoeling met dit voorstel van wijziging, dit recht te zetten.

Afdeling 4. Kwaliteit van onderwijs

Artikel 5 tot en met 9

De decretale opdrachten van Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten (SNPB) worden opgenomen door netgebonden pedagogische begeleidingsdiensten met bijzondere aandacht voor competentieontwikkeling in het kader van het M-decreet, de uitbouw van een tweedelijnsinclusienetwerk en de taalontwikkeling. Er wordt daarom voor geopteerd om de verschillende begeleidingsdiensten zelfstandig hun taken te laten opnemen en de verplichte samenwerking, in de vorm van de vzw SNPB, stop te zetten. Samenwerking tussen begeleidingsdiensten blijft mogelijk op vrijwillige basis, maar wordt niet langer decretaal opgelegd. De overdracht van de middelen die voorheen aan SNPB toegekend werden aan de verschillende begeleidingsdiensten, wordt beperkt tot 80% (zijnde 5.991.000 euro). Daar bovenop wordt nog een besparing op de werkmiddelen van de verschillende begeleidingsdiensten doorgevoerd, voor een totaal bedrag van 260.000 euro, die in mindering gebracht wordt van het bedrag van 5.991.000 euro. De extra middelen die aan de verschillende begeleidingsdiensten worden toegekend, bedragen bijgevolg in totaal 5.731.000 euro. De verdeling van deze werkmiddelen gebeurt a rato van het aantal organieke betrekkingen in de instellingen verbonden aan de begeleidingsdiensten.

Daarnaast wordt er in het kader van de noodzakelijke budgettaire inspanningen, een vermindering doorgevoerd op de werkmiddelen die voor extra ondersteuning in het volwassenenonderwijs aan de SNPB of aan de pedagogische begeleidingsdiensten van de centra voor volwassenenonderwijs werden toegekend. Hiertoe wordt in artikel 28, §1/1, van het decreet Kwaliteit, een nieuw basisbedrag van 522.000 euro ingeschreven, dat voortaan uitsluitend toegekend zal worden aan de begeleidingsdiensten van de centra voor volwassenenonderwijs.

Ten opzichte van de initieel goedgekeurde tekst werden naar aanleiding van de onderhandelingen volgende punten aangepast:

- de middelen die over de pedagogische begeleidingsdiensten worden verdeeld en die afkomstig zijn van de afschaffing van de SNPB, worden over de diensten verdeeld a rato van het aantal organieke betrekkingen in de instellingen of scholen die verbonden zijn aan de betrokken pedagogische begeleidingsdienst;
- er wordt verduidelijkt dat ook de uitbouw van een tweedelijnsinclusionienetwerk behoort tot de opdrachten die de netgebonden begeleidingsdiensten overnemen van de SNPB;
- de ondersteuning van taalontwikkeling wordt niet beperkt of gelinkt aan kleuterparticipatie.

Afdeling 5. Maximumfactuur

Artikel 10

Omdat in de huidige regelgeving van de maximumfactuur verschillende bedragen gelden op basis van de leeftijd van kleuters, terwijl kleuters van verschillende leeftijd in eenzelfde klasgroep kunnen zitten, worden de bedragen voor alle kleuters gelijk getrokken naar 40 euro per kleuter. Voor het lager onderwijs wordt de maximumfactuur opgetrokken naar 80 euro per leerling. In de indexformule wordt de referentie index aangepast naar de gezondheidsindex van januari 2014.

Antwoord op bemerkingen Raad van State:

Het advies van de Raad van State is gelijkaardig aan het advies dat de Raad van State, afdeling Wetgeving, heeft uitgebracht in haar advies 42.459/1 van 27 maart 2007 over een voorontwerp van decreet dat heeft geleid tot het decreet van 6 juli 2007 tot wijziging van het decreet basisonderwijs en van het decreet betreffende het onderwijs XIII-Mozaïek. In dit advies wordt verwezen naar de beschouwingen die de Raad van State daaraan heeft gewijd in advies 31.566/1 van 2 mei 2001 over een voorontwerp van decreet dat geleid heeft tot het decreet van 13 juli 2001 betreffende het onderwijs XIII-Mozaïek.

De Vlaamse Regering wenst zoals toen dit advies te weerleggen als volgt:

- de idee dat alle verplichte activiteiten kosteloos moeten worden aangeboden, is een eigen visie van de Raad van State, die niet in de doctrine wordt teruggevonden;
- een sleutelartikel in het Kinderrechtenverdrag is artikel 4. Artikel 4 stelt dat de staten die partij zijn ten aanzien van economische, sociale en culturele rechten maatregelen nemen "in de ruimste mate waarin de hun ter beschikking staande middelen dit toelaten";
- de bepaling 'kosteloosheid voor alles wat noodzakelijk is voor ODET', onderschrijft wel degelijk het principe van de algemene kosteloosheid van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK). Het begrip 'onderwijs' in de frase 'het onderwijs is kosteloos' wordt hier gedefinieerd aan de hand van de door het parlement essentieel geachte einddoelen. Het begrip kosteloosheid wordt aldus op een realistische manier omschreven. Het kan immers niet de bedoeling zijn om het begrip onderwijs op een dergelijke manier uit te breiden dat allerlei zinvolle, maar in het licht van ODET (Eindtermen en ontwikkelingsdoelen) niet noodzakelijke initiatieven worden afgeremd. Voor al deze activiteiten opleggen dat ze kosteloos moeten zijn zou er toe leiden dat ze niet meer aangeboden worden aan de kinderen.

Bovendien is de dubbele maximumfactuur geïntroduceerd zodat het bedrag, dat een school aan ouders kan vragen voor materialen en activiteiten die niet strikt noodzakelijk zijn voor de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen, begrensd is.

Afdeling 6. Consortia volwassenenonderwijs

Artikel 11 tot en met 41

De consortia volwassenenonderwijs worden afgeschaft. Dit heeft een impact op een reeks artikelen van het decreet betreffende het volwassenenonderwijs.

De definitie van de consortia volwassenenonderwijs zal verdwijnen. De definitie van een werkingsgebied als geografische omschrijving van aan elkaar grenzende gemeenten wordt aangepast maar blijft geldig voor zowel de centra voor basiseducatie (CBE) als de centra voor volwassenenonderwijs (CVO) (artikel 2, 8° en 47°).

Indien de Vlaamse Regering ingeval van een wachtlijst de onderwijsbevoegdheid voor de opleiding Nederlands al tweede taal (NT2) richtgraad 1 van het secundair volwassenenonderwijs of van de basiseducatie wil toekennen aan respectievelijk een CBE of een CVO, zal daarover enkel aan de Vlaamse Onderwijsraad advies gevraagd worden (artikel 62bis en 64).

De Vlaamse Regering zal voor de uitbreiding van de onderwijsbevoegdheid van CVO geen extern advies meer inwinnen (artikel 64, 68 en 70).

De afbakening van de dertien werkingsgebieden van de consortia volwassenenonderwijs zoals vastgelegd in bijlage IV van het decreet blijft van toepassing. Gezien volgens artikel 81 de afbakening van de werkingsgebieden van de CBE overeenstemde met deze van de consortia, zal dit voor de werking van de CBE geen verschil maken. De CBE kunnen binnen hun werkingsgebied vrij de hun toegekende omkadering blijven aanwenden (artikel 67, 68 en 81). Ook voor de CVO zal er weinig veranderen omdat zij voor het vrij uitoefenen van hun onderwijsbevoegdheid betreffende het secundair volwassenenonderwijs nog steeds gebonden blijven aan hetzelfde werkingsgebied. Inhoudelijk blijven de voorwaarden voor het aanwenden van leraarsuren voor de organisatie van een opleiding van het secundair volwassenenonderwijs in een regiovreemde vestigingsplaats dezelfde. Gezien de werking van de consortia wordt opgeheven, is het niet meer nodig dat een CVO met een regiovreemde vestigingsplaats zich aansluit bij het consortium waartoe de gemeente van de regiovreemde vestigingsplaats behoort. Een CVO kan nog steeds een aanvraag indienen om in een regiovreemde vestigingsplaats de onderwijsbevoegdheid uit te oefenen die het centrum al in 2007 bezat (vastgelegd in bijlage III van het decreet betreffende het volwassenenonderwijs). Deze aanvraag dient voortaan echter bij de Vlaamse Regering ingediend te worden. De Vlaamse Regering zal hierover dan een gemotiveerde beslissing nemen (artikel 67, 68, 69 en 70).

Voor de projecten die aanvullende financiering of subsidiëring voor de ontwikkeling van trajecten in afstandsonderwijs hebben ontvangen, vervalt de terugkoppeling met het consortium. De werking van de stuurgroep blijft bestaan (artikel 72quater, §1, 5°, en 72sexies).

Om de afbouw van de werking van de consortia volwassenenonderwijs in goede orde te laten verlopen, zal de Vlaamse Regering de consortia op een later vast te stellen datum opheffen en tot zolang in het begrotingsjaar 2015 nog een enveloppe van 900.000 euro ter beschikking stellen voor alle consortia volwassenenonderwijs. Voor de opdracht tot coördinatie en ondersteuning van de centra in het kader van het onderwijs aan gedetineerden, stelt de Vlaamse Regering een bijkomende subsidie ter beschikking. Indien de consortia volwassenenonderwijs deze opdracht gedurende het volledige begrotingsjaar 2015 verder moeten uitvoeren, ontvangen zij hiervoor 800.000 euro. Moeten de consortia deze opdracht slechts gedurende een deel van het jaar 2015 uitvoeren, dan wordt de bijkomende subsidie overeenkomstig

verminderd (artikel 77). De Vlaamse Regering wordt immers gemachtigd om in de toekomst deze opdracht met betrekking tot het onderwijs aan gedetineerden toe te vertrouwen aan een andere organisatie of organisaties. Daartoe wordt een nieuwe afdeling over de coördinatie en ondersteuning van het onderwijs aan gedetineerden ingevoerd (artikel 72octies).

Omwille van de overgangsregeling voor de afbouw van de werking van de consortia worden een aantal artikelen van het hoofdstuk II betreffende de consortia geheel of gedeeltelijk behouden tot een nader door de Vlaamse Regering te bepalen datum. Zo blijven de werkingsgebieden, de doelstellingen, de opdracht met betrekking tot het onderwijs aan gedetineerden, een aantal subsidiëeringsvoorwaarden en de bepalingen met betrekking tot de inspraak van het personeel nog even behouden (artikel 73 tot en met 80).

De subsidiëring en financiering van de centra is afhankelijk van een minimum aantal lesuren cursist (artikel 82 en 97). Voor de CBE blijft de subsidiëeringsvoorwaarde van slechts één CBE per werkingsgebied gelden. Als voor hetzelfde werkingsgebied meerdere aanvragen tot subsidiëring een gunstig advies van de inspectie kregen, gaat de subsidiëring naar het grootste CBE (artikel 84).

De Vlaamse Regering kan op basis van een samenwerkingsovereenkomst aanvullende voltijdsequivalenten (vte) en werkingstoelagen subsidiëren aan de CBE en aanvullende leraarsuren aan de CVO (artikel 91 en 101).

De verlenging van de samenwerkingsovereenkomsten tussen de Vlaamse Regering en elk consortium volwassenonderwijs tot 31 december 2016 wordt opgeheven (artikel 197octies, §3).

Afdeling 7. Toevoeging aan de werkingsuitkeringen van de hogeronderwijsinstellingen

Artikel 42

De middelen oorspronkelijk voorzien voor het Aanmoedigingsfonds voor beleidsspeerpunten worden toegevoegd aan de werkingsuitkeringen van de hogeronderwijsinstellingen. De bepalingen in verband met het Aanmoedigingsfonds zijn dan ook niet langer relevant en worden met dit artikel dan ook opgeheven met ingang van 1 januari 2015.

Afdeling 8. Registratie van studenten met een functiebeperking

Artikel 43

Met deze bepaling wordt het besluit betreffende de registratie van studenten met een functiebeperking en de bijhorende bijlage opgeheven. Dit besluit werd genomen in het kader van de regelgeving van het Aanmoedigingsfonds, die met dit programmadecreet volledig opgeheven wordt.

Afdeling 9. Studiegelden

Artikel 44

Met dit artikel wordt de hoogte van de studiegelden aangepast voor studenten onder diploma- en creditcontract. Het artikel wijzigt zowel de hoogte van het vaste bedrag, het variabel bedrag en het bedrag dat een instelling bijkomend kan vragen aan studenten die geen leerkrediet meer hebben.

In het hoger onderwijs wordt de deelname aan het onderwijs deels gefinancierd vanuit de publieke middelen en deels door de lerende zelf (studiegeld). De huidige budgetcontext heeft ertoe geleid om deze verhouding tussen de publieke en private bijdrage te herbekijken. Dit resulteert tot de hier voorgestelde verhoging van het studiegeld.

Artikel 45

Met dit artikel worden de bedragen aangepast voor beurstariefstudenten en bijna-beursstudenten, en voor laatstejaarsstudenten secundair onderwijs die onder een creditcontract voor maximaal 10 studiepunten ingeschreven zijn in het hoger onderwijs. Voor beursstudenten vervalt het variabel gedeelte en blijft enkel het vast gedeelte over. Voor laatstejaarsstudenten secundair onderwijs met een creditcontract wordt het bedrag gefixeerd op de helft daarvan.

Artikel 46

Met dit artikel worden de bedragen aangepast van de studiegelden voor doctorandi. Zij betalen twee keer de helft van het voltijdse studiegeld voor een niet-beursstudent, de eerste keer bij inschrijving, de tweede keer in het academiejaar waarin het doctoraat behaald wordt.

Artikel 47

Met dit artikel worden de bedragen aangepast van de studiegelden voor studenten onder een examencontract.

Artikel 48

De aangepaste bedragen zijn de bedragen voor het academiejaar 2015-2016 en bevinden zich op indexniveau 2015. De bedragen voor het academiejaar 2016-2017 worden geïndexeerd volgens de formule opgenomen in dit artikel.

Artikel 49

Met deze aanpassing wordt het bedrag verhoogd dat de maximumgrens vastlegt voor de categorie van bijna-beursstudenten in het hoger onderwijs. Dit bedrag wordt verhoogd van 1240 euro (indexniveau 2010) naar 3000 euro (indexniveau 2015). Deze aanpassing kadert in het beleid rond de verhoging van de studiegelden hoger onderwijs. Door het bedrag van de maximumgrens te verhogen verruimt de groep van bijna-beursstudenten en kan een grotere categorie van studenten die juist geen studietoelage van de Vlaamse Gemeenschap ontvangen, genieten van een lager studiegeld. Het is juist deze categorie van studenten die de gevolgen van een verhoging van de studiegelden het ergste voelen.

Artikel 50

Met dit artikel worden de bedragen aangepast van de studiegelden voor studenten in bachelor-na-bacheloropleidingen en master-na-masteropleidingen.

Reactie advies Raad van State over de amendementen op het voorontwerp van programmadecreet 2015 (advies 56.739 1/3 van 24 oktober 2014) – aanpassing studiegelden hoger onderwijs

Met de voorliggende amendementen wordt de hoogte van de studiegelden aangepast voor studenten in het hoger onderwijs. In zijn advies merkt de Raad van State op dat de verantwoording zoals opgenomen in de amendementen moeilijk kan beschouwd worden als een verantwoording die inzicht verschaft in de wijze waarop

de voorgestelde bedragen tot stand zijn gekomen. Onderhavige tekst verschaft bijkomende toelichting:

- toelichting bij de berekening van het studiegeld volgens de huidige en nieuw voorgestelde bepalingen;
- algemene verantwoording van de nieuw voorgestelde bedragen (als reactie op artikel 2 van het advies van de Raad van State);
- verantwoording met betrekking tot de standstillverplichting (als reactie op artikel 3 van het advies),
- verantwoording met betrekking tot de verschillende behandeling tussen studenten, afhankelijk van het aantal opgenomen studiepunten (als reactie op artikel 4 van het advies).

Berekening van het studiegeld: huidige situatie en voorstel tot aanpassing

Voor een inschrijving onder diplomacontract in een initiële bachelor- of masteropleiding, een specifieke lerarenopleiding, een schakel- of voorbereidingsprogramma en voor een inschrijving onder creditcontract in afzonderlijke opleidingsonderdelen zijn in het academiejaar 2014-2015 de volgende bedragen vastgelegd:

	Vast gedeelte	Variabel gedeelte
Niet-beurstariefstudent	61,9 euro	9,3 euro
Bijna-beursstudent	61,9 euro	5,8 euro
Beurstariefstudent	61,9 euro	0,7 euro

Dit betekent dat een student die 60 studiepunten opneemt een bedrag betaalt van 619,9 euro in het geval hij/zij een niet-beurstariefstudent is, 409,9 euro als bijna-beursstudent en 103,9 euro als beurstariefstudent.

Een student onder examencontract betaalt in het academiejaar 2014-2015 53,3 euro voor het vast gedeelte en 3,2 euro per opgenomen studiepoint (variabel gedeelte).

De hogescholen en universiteiten kunnen de studiegelden aanwenden als werkingsmiddelen, zowel voor de organisatie van onderwijs en onderzoek, als voor de sociale voorzieningen.

Met de voorliggende amendementen bij het programmadecreet 2015 worden deze studiegelden als volgt verhoogt vanaf het academiejaar 2015-2016:

	Vast gedeelte	Variabel gedeelte
Niet-beurstariefstudent	230 euro	11 euro
Bijna-beursstudent	230 euro	4 euro
Beurstariefstudent	105 euro	-

Zowel het bedrag van het vast gedeelte en van het variabel gedeelte worden aangepast. Concreet betekent dit dat een voltijdse niet-beurstariefstudent 890 euro zal betalen en een bijna-beursstudent 470 euro. Voor een beurstariefstudent blijft het studiegeld 105 euro (huidige bedrag geïndexeerd).

Een student onder examencontract zal conform de voorgestelde regeling 105 euro betalen voor het vaste gedeelte en 4 euro per opgenomen studiepoint.

Ook worden met de voorgestelde regeling de studiegelden voor studenten in een bachelor-na-bacheloropleiding aangepast (conform deze van de initiële bacheloropleidingen, maximum het dubbele) en de studiegelden voor de inschrijving in een doctoraat. Ook de bedragen voor een student die geen leerkrediet heeft en voor

een leerling secundair onderwijs die enkele studiepunten opneemt in het hoger onderwijs worden aangepast.

Algemene verantwoording van de nieuw voorgestelde bedragen

In het eerste lid van artikel 2 merkt de Raad van State in zijn advies op dat de Inspectie van Financiën tevergeefs navraag deed naar de financiële onderbouwing van de voorstellen. Het antwoord hierop is dat de bedragen van de verhoogde private bijdrage tot stand zijn gekomen na veelvuldig en intensief overleg met de sector en maken dat Vlaanderen internationaal blijft behoren tot de groep van regio's met lage studiegelden.

In het hoger onderwijs wordt de deelname aan het onderwijs deels gefinancierd vanuit de publieke middelen en deels door de student zelf (studiegeld). De huidige budgetcontext heeft ertoe geleid om deze verhouding tussen de publieke en private bijdrage te herbekijken. Hoe groot het aandeel van de private bijdrage moet zijn om te spreken van billijk evenwicht is een politieke beslissing.

Het aandeel van de private bijdrage in de vorm van het studiegeld ten opzichte van de financiering van de Vlaamse overheid is laag (10% tegenover een gemiddelde van 31% in OESO-landen (OESO: Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling)). Het is in Vlaanderen dan ook aanvaardbaar om het studiegeld in beperkte mate te verhogen. Ondanks de voorgestelde verhogingen blijft het hoger onderwijs nog steeds hoofdzakelijk publiek gefinancierd en blijven er sociale correcties met betrekking tot het studiegeld.

Verantwoording met betrekking tot de standstillverplichting

IVESCR-verdrag

In artikel 3 stelt de Raad van State dat een verhoging van het studiegeld beoordeeld moet worden in het licht van artikel 13 van het Internationaal Verdrag inzake de Economische, Sociale en Culturele Rechten (IVESCR) en verwijst daarbij naar rechtspraak door het Grondwettelijk Hof. Uit het IVESCR vloeit voort dat Vlaanderen geen maatregelen mag uitvaardigen die al te zeer indruisen tegen de bepaling dat het "het hoger onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs voor een ieder op basis van bekwaamheid gelijkelijk toegankelijk dient te worden gemaakt" (artikel 13.2.c).

Het Grondwettelijk Hof heeft reeds in zijn arrest 33/92 van 7 mei 1992 gesteld dat deze doelstelling "geleidelijk moet worden ingevoerd in de Verdragsluitende Staten, rekening houdend met de economische mogelijkheden en de situatie van de overheidsfinanciën eigen aan elk van die staten, en niet volgens strikt uniforme temporele voorwaarden." (B.4.3.). Het vertrekpunt voor de zogenoemde 'standstillverplichting' is 21 juli 1983, toen het IVESCR van kracht werd in België. Het Grondwettelijk Hof heeft in datzelfde arrest (en ook in latere arresten) gesteld dat verhogingen zijn toegelaten: "Die schoolgelden kunnen overigens na 1983 worden verhoogd op grond van onder meer een redelijke schatting van het verloop van de kosten van levensonderhoud, van het nationaal product en de stijging van het gemiddeld inkomen per inwoner ten opzichte van de tijd waarin zij zijn vastgesteld, zonder dat een dergelijke verhoging afbreuk doet aan de uit het Verdrag van 1966 voortvloeiende 'standstillverplichting' (B.7.2.).". In het arrest 28/2007 van 21 februari 2007 wordt daar nog aan toegevoegd dat motieven van algemeen belang ook meespelen in de afweging bij een verhoging van het studiegeld (B.4.11).

Evaluatie van de nieuwe bedragen in functie van de standstillverplichting

Het universitaire studiegeld in 1983 werd geregeld door een koninklijk besluit van 4 augustus 1972¹ dat in 1978² gewijzigd werd. Dat besluit legde een studiegeld op dat bestond uit drie delen. Ten eerste een kost om zich te laten inschrijven op de rol van 350 frank. Ten tweede een inschrijvingsgeld voor het volgen van de cursussen; eerst 5000 frank in 1972 en in 1978 opgetrokken tot 10.000 frank. Ten derde het examengeld dat 1000 frank bedroeg maar dit bedrag moest nogmaals betaald worden in het geval van een tweede zittijd. Het besluit voorzag in een indexering van alle bedragen – ofschoon over de toepassing daarvan onduidelijkheid bestaat, maar toch, de wettelijke mogelijkheid bestond wel degelijk.

Alle bovenstaande bedragen worden geïndexeerd op basis van de volgende gegevens:

- rolrecht en examengeld = $350 + 1000 = 1350$ (bedragen 1972) $\times 4,69$ (verhouding prijzenniveau 1972 en 2014) = 6335 frank;
- cursusgeld = 10.000 (bedrag 1978) $\times 2,83$ (verhouding prijzenniveau 1978 en 2014) = 28.271 frank.

Deze berekening geeft 857,87 euro maar gaat voorbij aan het huidige recht van studenten om tweemaal een examen te kunnen afleggen. Als die 1000 frank (1972) in de bovenstaande berekening wordt toegevoegd, bedraagt het totaal 974,21 euro. De voorgestelde studiegeldverhoging zit met 890 euro in dezelfde orde van grootte.

Voor de studenten die een studietoelage ontvingen, bepaalde het KB van 1972 dat voor hen het cursusgeld werd verlaagd tot 1500 frank. Het KB van 1978 verlaagde voor deze groep van studenten eveneens het examengeld tot 300 frank. Op het huidige prijsniveau van 2014 zou dat een tarief betekenen van tussen de 236,24 (één examenkans) en 257,26 (twee examenansen) euro. In het amendement blijft het beurstarief daar met 105 euro ruim onder.

Het bijna-beurstarief is ontstaan in 1978 om de verhoging van het cursusgeld tot 10.000 te verzachten. Studenten die vanwege hun inkomenssituatie net niet in aanmerking kwamen voor het verlaagde tarief voor beursstudenten, konden op hun eigen verzoek het cursusgeld laten halveren tot 5000 frank. Op basis van de bovenstaande gegevens en werkwijze zou dat in 2014 leiden tot een hoogte van tussen de 507,46 en 623,79 euro. Het voorgestelde tarief voor bijna-beursstudenten wordt evenwel lager vastgesteld, namelijk op 470 euro. De logica blijft evenwel dezelfde: het bijna-beurstarief situeert zich grosso modo op de helft van het niet-beursbedrag.

Voor alle drie de categorieën blijven de nieuwe studiegelden derhalve onder het niveau van 1983, het moment waarop het IVESCR in voege trad.

Sociale maatregelen

Het studiegeld kan niet los gezien worden van de bestaande sociale correctiemechanismen en ondersteunende maatregelen. Zo is er op de eerste plaats het stelsel van de studietoelagen waarvan gedurende het academiejaar 2012-2013

¹ Koninklijk besluit van 4 augustus 1972 tot vaststelling van het bedrag van de inschrijvingsgelden in de universitaire instellingen, *Belgisch Staatsblad* 26 augustus 1972.

² Koninklijk besluit van 31 augustus 1978 tot wijziging van het koninklijk besluit van 4 augustus 1972 tot vaststelling van het bedrag van de inschrijvingsgelden in de universitaire instellingen en van het koninklijk besluit van 8 april 1976 tot vaststelling van de samenstellende elementen van de ontvangsten en uitgaven van de patrimonium van de universitaire instellingen, *Belgisch Staatsblad* 1 september 1978.

21,42% van de studenten kon genieten³. Deze omvangrijke groep van tenminste 46.385 studenten⁴ kende naast een studietoelage ook een verlaagd studiegeld (het zogenoemde beurstarief). Daarmee wordt een belangrijke tegemoetkoming gerealiseerd voor een grote groep mindergegoede studenten. Het bijna-beurstarief voorziet in een tussentarief voor studenten die net naast een studietoelage hebben gegrepen. Het onderhavige voorstel voorziet zelfs in een uitbreiding van deze bijna-beurstariefregeling zodat het aantal studenten, dat van deze mogelijkheid gebruikmaakt, wordt verdubbeld.

De meer gerichte instrumenten van de studietoelagen en het bijna-beurstarief worden aangevuld door stelsels waar elke student of ouder van kan genieten. Het gaat daarbij om het systeem van de kinderbijslag en de fiscale voordelen voor (studerende) kinderen.

De meer generieke stelsels worden vervolledigd door maatwerk, een derde categorie van sociale maatregelen. Zo kunnen de hogescholen en universiteiten middels hun diensten voor studentenvoorzieningen bijkomende financiële tegemoetkomingen, leningen en kortingen aan de studenten verstrekken⁵. De huidige studiegeldregeling voorziet bovendien in de mogelijkheid voor instellingsbesturen om "ten behoeve van minvermogende studenten het variabel gedeelte van het studiegeld" te differentiëren (artikel II.216 van de Codex Hoger Onderwijs). Niets staat hogescholen en universiteiten trouwens in de weg om het studiegeld in gespreide betalingen (schijven) te ontvangen. Aan veel instellingen wordt aan de studenten deze mogelijkheid geboden.

In bepaalde gevallen kunnen werknemers door middel van de regeling van opleidingscheques een voordeel tot 250 euro bekomen bij de betaling van het studiegeld.

Gelet op de bestaande sociale ondersteuningsmaatregelen (zoals studietoelagen voor bijna een kwart van de studenten, kinderbijslag, studentenvoorzieningen, fiscale gunstregimes enzovoort) kunnen de nieuw voorgestelde bedragen dus niet worden beschouwd als een aanzienlijke hinderpaal voor de toegang tot het hoger onderwijs. Bovendien worden deze sociale maatregelen beperkt uitgebreid voor de bijna-beursstudenten.

Wetenschappelijk onderzoek

Uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat een vermeerdering van de private bijdrage geen ernstig nadeel berokkent aan de toegang tot het hoger onderwijs. In twee artikelen heeft Ton Van Weel de studiegeldpolitiek in België en Vlaanderen onderzocht en in kaart gebracht wat de bedragen in het verleden waren. Het gepresenteerde cijfermateriaal toont aan dat in de afgelopen vijftienvier jaar de studentenaantallen continu zijn blijven stijgen ondanks een aantal studiegeldverhogingen. Hij wijst er eveneens op dat het Grondwettelijk Hof tot op heden geen enkele studiegeldverhoging heeft vernietigd op basis van het IVESCR⁶. Stijn Kelchtermans heeft in zijn doctoraatsonderzoek (in samenwerking met Frank Verboven) op econometrische wijze onderzocht welke gevolgen een studiegeldverhoging heeft voor de deelname aan het hoger onderwijs in Vlaanderen.

³ VLAAMSE ONDERWIJSRAAD, *Advies over de amendementen bij het decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015*, Brussel, Vlor, 23 oktober 2014, 5 (voetnoot 5).

⁴ VLAAMS MINISTERIE VAN ONDERWIJS EN VORMING, *Statistisch jaarboek van het Vlaams onderwijs. Schooljaar 2012-2013*, Brussel, Departement Onderwijs en Vorming, 2014, 533.

⁵ Zie bijvoorbeeld: A. FRANCIER, "Bevindingen van de sociale dienst van de K.U.Leuven betreffende het toekennen van studieleningen", *Tijdschrift voor onderwijsrecht en -beleid* 2005-2006, 455-456.

⁶ T. VAN WEEL, "Studiegelden, Schoolpactwet en standstill. Staat het IVESCR een verhoging van de Vlaamse studiegelden in de weg?", *Tijdschrift voor onderwijsrecht en -beleid* 2008-2009, 187-203; T. VAN WEEL, "Het Vlaamse studiegeld onder druk. Analyse en alternatieven", *Tijdschrift voor onderwijsrecht en -beleid* 2009-2010, 321-344.

De kostengevoeligheid van potentiële studenten hebben de onderzoekers berekend aan de hand van de reiskosten. Hun berekeningen wijzen uit dat een hypothetische toename van 1000 euro van het studiegeld slechts leidt tot een beperkte afname van de hoger onderwijsdeelname (ongeveer 1%). In hun veronderstellingen gaan ze wel uit van inkomensafhankelijke studieleningen en fiscale gunstmaatregelen⁷.

Verantwoording met betrekking tot de verschillende behandeling tussen studenten, afhankelijk van het aantal opgenomen studiepunten.

In artikel 4.1 merkt de Raad van State op dat een meer omstandige verantwoording aangewezen is om de verschillende behandeling tussen studenten, afhankelijk van het aantal studiepunten waarvoor zij zich inschrijven, te verantwoorden. Studenten die 'deeltijds' studeren, betalen verhoudingsgewijs een hoger studiegeld.

De invloed van het aantal opgenomen studiepunten op de hoogte van het studiegeld resulteert uit de samenstelling van het studiegeld uit een vast en een variabel gedeelte. In de voorgestelde aanpassing maakt het vaste gedeelte een groter aandeel uit van het totaal dan voordien. Waar het vaste bedrag momenteel 61,9 euro bedraagt, wordt dit voor niet-beurs- en bijna-beursstudenten opgetrokken tot 230 euro.

Met de verhoging van het vast gedeelte van het studiegeld wil de decreetgever een ongewenste effect van de flexibilisering tegengaan. Studenten nemen gemiddeld steeds minder studiepunten op. Het gemiddeld aantal opgenomen studiepunten per jaar daalt sinds de flexibilisering (in 2005-2006 nog 56 studiepunten, nu minder dan 50), wat leidt tot een verlenging van de studieduur. Met de verhoging van het vast gedeelte van het studiegeld wordt een stimulans ingebouwd voor het opnemen van voldoende studiepunten. De Raad van State erkent dat het onderscheid aldus steunt op een objectief criterium en dat aan de verschillende behandeling, voortkomend uit een verschillend aantal opgenomen studiepunten, een wettige doelstelling ten grondslag ligt.

Bovendien blijft de verhoging van het vaste gedeelte relatief beperkt. Voor een niet-beursstudent die 60 studiepunten opneemt stijgt het aandeel van 10% (61,9 ten opzichte van 619,9 euro) naar 26% (230 ten opzichte van 890 euro). Voor een bijna-beursstudent gaat het om een stijging van 15% (61,9 ten opzichte van 409,9 euro) naar 49% (230 ten opzichte van 470 euro).

⁷ S. KELCHTERMANS, *In Pursuit of Excellence: Essays on the Organization of Higher Education and Research*, onuitg. doctoraatsthesis Toegepaste Economische Wetenschappen, KU Leuven, 2007, 16-63.

Voor de beurstariefstudenten bedraagt het volledige studiegeld 105 euro. Aangezien dit bedrag veel lager ligt dan het bedrag van het vast gedeelte van de twee andere categorieën van studenten, is het niet langer aangewezen om hier nog een opsplitsing te maken tussen een vast en variabel bedrag. Het variabel bedrag zou dan zo klein zijn dat het totale bedrag weinig rekening houdt met de reëel opgenomen studiepunten. Het schrappen van het variabel bedrag voor deze categorie van studenten beoogt tevens een administratieve vereenvoudiging doordat bijkomende facturen of terugbetalingen voor bijzonder kleine bedragen worden vermeden wanneer studenten gedurende het academiejaar meer of minder studiepunten opnemen.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Onderwijs,

Hilde CREVITS

VOORONTWERP VAN DECREET

zie *Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 131/1, hoofdstuk 2, en nr. 132/1, hoofdstuk 2

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN
OVER HET VOORONTWERP VAN DECREET
HOUDENDE BEPALINGEN TOT BEGELEIDING VAN DE BEGROTING 2015

zie *Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 132/1, p. 117

ADVIES VAN DE VLAAMSE RAAD VOOR WETENSCHAP EN INNOVATIE
OVER HET VOORONTWERP VAN DECREET HOUDENDE
BEPALINGEN TOT BEGELEIDING VAN
DE TWEEDE AANPASSING VAN DE BEGROTING 2014
EN OVER HET VOORONTWERP VAN DECREET HOUDENDE
BEPALINGEN TOT BEGELEIDING VAN DE BEGROTING 2015

zie *Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 132/1, p. 183

ADVIES VAN DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD
D.D. 16 OKTOBER 2014
OVER HET VOORONTWERP VAN DECREET HOUDENDE
BEPALINGEN TOT BEGELEIDING VAN
DE TWEEDE AANPASSING VAN DE BEGROTING 2014
EN OVER HET VOORONTWERP VAN DECREET HOUDENDE
BEPALINGEN TOT BEGELEIDING VAN DE BEGROTING 2015

zie *Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 132/1, p. 191

ADVIES VAN DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD
D.D. 23 OKTOBER 2014 OVER DE AMENDEMENTEN OP HET
VOORONTWERP VAN DECREET HOUDENDE BEPALINGEN
TOT BEGELEIDING VAN DE BEGROTING 2015

Advies over de amendementen bij het decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015

Vlaamse Onderwijsraad

Kunstlaan 6 bus 6

BE-1210 Brussel

T +32 2 219 42 99

F +32 2 219 81 18

www.vlor.be

info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Adviesvrager: Annemie Turtelboom, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie op 20 oktober 2014

Uitgebracht door de Algemene Raad op 23 oktober 2014 met eenparigheid van stemmen en 3 onthoudingen

Dossierbeheerder(s): Patrice Caremans, Isabelle De Ridder

INHOUDSOPGAVE

1 PLAATS VAN DIT ADVIES IN DE BELEIDSCYCLUS	28
2 ADVIES OVER DE AMENDEMENTEN OVER DE VERHOGING VAN DE STUDIEGELDEN	28
2.1 MEER VOORAFGAANDELIJK OVERLEG	29
2.2 ADEQUATE FINANCIERING VAN HET HOGER ONDERWIJS	29
2.3 DE BESPARINGEN EN DE DAARAAN GEKOPPELDE VERHOGING VAN DE STUDIEGELDEN	29
2.4 OPMERKINGEN BIJ DE VERHOGING VAN DE INSCHRIJVINGSGELDEN DIE DE OVERHEID VOORSTELT	29
2.4.1 Onvoldoende motivering	29
2.4.2 Verlies aan kwaliteit	30
2.4.3 Effect op democratisering	30
2.5 EENZELFDE STUDIEGELD VOOR ALLE INSTELLINGEN EN STUDIERICHTINGEN	31
2.6 EENZELFDE BEREKENINGSMECHANISME VOOR ALLE CATEGORIEËN VAN STUDENTEN	31
2.7 MEERJARENBEGROTING	32
3 VOORTZETTEN VAN HET OVERLEG	32

1 Plaats van dit advies in de beleidscyclus

De Vlor apprecieert het initiatief van de nieuwe Vlaamse Regering om advies te vragen over de regeringsamendementen bij het programmadecreet. De Vlor heeft er in het verleden steeds op aangedrongen om over alle ontwerpen van decretale bepalingen die de regering aan het Vlaams Parlement voorlegt, te kunnen adviseren.

Dit geldt zeker voor de amendementen over de studiegelden in het hoger onderwijs. Deze amendementen bevatten inhoudelijk nieuwe, ingrijpende en maatschappelijk relevante maatregelen, waarover de Vlor nog geen advies kon uitbrengen.

Voor de andere amendementen is dit anders. Deze amendementen bevatten decretale bepalingen waarover de Vlor vorige week al een advies heeft geformuleerd.¹ Zij wijzigen deze decretale bepalingen ofwel ingevolge het advies van de Raad van State ofwel naar aanleiding van de onderhandelingen met de sociale partners.

De Vlor betreurt de manier waarop de voorbereiding van dit programmadecreet verlopen is. Waar, conform het participatiedecreet, de onderhandelingen met de sociale partners steeds volgen op het advies van de Vlor, liepen zij nu parallel met de adviesvoorbereiding van de Vlor. Het is voor de Vlor procedureel onmogelijk en niet wenselijk om nu een advies te geven over amendementen die het gevolg zijn van onderhandelingen waarbij een belangrijk deel van de geledingen van de Vlor betrokken waren, maar niet alle. Een groot deel van de leden van de Vlor is dus gebonden aan het resultaat van deze onderhandelingen, terwijl andere organisaties nog in volle vrijheid een advies kunnen geven. Een advies van de Vlor mag echter niet alleen bestaan uit standpunten van organisaties die niet aan de onderhandelingen hebben deelgenomen.

Daarom bevat dit advies van de Vlor geen advies over de amendementen naar aanleiding van het advies van de Raad van State en de onderhandelingen met de sociale partners.²

2 Advies over de amendementen over de verhoging van de studiegelden³

De artikelen in hoofdstuk 2, afdeling 27 (amendementen bij het decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015) die voorliggen, regelen een verhoging van de studiegelden aan de universiteiten en de hogescholen. De overheid motiveert deze verhoging als een compensatie voor de forse besparingen die zij het hoger onderwijs oplegt.

¹ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad, [Advies over het voorontwerp van programmadecreet tweede begrotingsaanpassing 2014 en begrotingsopmaak 2015](#), 16 oktober 2014

² Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015, afdelingen 4, 7, 9, 11, 13, 14, 17, 18 en 26

³ Dit deel van het advies werd voorbereid door de werkgroep Studiegelden van de Raad Hoger Onderwijs onder voorzitterschap van Bram Roelant en besproken door de Raad Hoger Onderwijs.

2.1 Meer voorafgaandelijk overleg

De Vlor betreurt dat de overheid het dossier van de besparingen koppelt aan dat van de verhoging van de studiegelden. Op die manier kan het debat over de verhoging van de studiegelden niet meer in al zijn facetten gevoerd worden. De verhoging wordt voorgesteld als een noodwendigheid, wat open overleg bemoeilijkt.

De Vlor betreurt eveneens dat hij over een dergelijk maatschappelijk belangrijk thema gevat wordt door een spoedadvies. Door de krappe timing worden de mogelijkheden van debat beperkt. Meer voorafgaandelijk overleg met alle betrokken partners was aangewezen geweest.

2.2 Adequate financiering van het hoger onderwijs

De Vlor dringt aan op een adequate financiering van het hoger onderwijs. Als de kennismaatschappij meer inzetbare hogeropgeleiden vraagt, dan moet de overheid hierin ook investeren. Het hoger onderwijs is al langer vragende partij voor de investering van 2 % van het BRP. In Vlaanderen werd dit al niet gerealiseerd. Door de besparingen wordt het bereiken van de 2 %-norm op de nog langere baan geschoven.

Tijdens de vorige legislatuur werd een groeipad afgesproken met het hoger onderwijs. Door de besparingen wordt het effect van dit groeipad teniet gedaan voor het begrotingsjaar 2015. Deze extra investeringen waren nochtans nodig om de uitholling van de financiering – veroorzaakt door het gebruik van een discutabele indexformule – goed te maken. Door de besparingen wordt de onderfinanciering nu alleen maar groter. Investeringen van de Vlaamse overheid in het (hoger) onderwijs zijn nodig om de kwaliteit ervan te garanderen.

2.3 De besparingen en de daaraan gekoppelde verhoging van de studiegelden

De Vlor betreurt de besparingen en de daaraan gekoppelde verhoging van de studiegelden. Voor de Vlor moet onderwijs in de eerste plaats een publiek goed blijven, gefinancierd door publieke middelen. Hij is van mening dat het een fundamenteel verkeerde politiek-maatschappelijke keuze is om te besparen op (hoger) onderwijs. Studenten en personeel zijn hiervan in de eerste plaats de dupe. Studenten betalen een hoger studiegeld terwijl het hoger onderwijs in kwaliteit zal inboeten. Het personeel zal de besparingen voelen door afvloeiingen en afdankingen en een verhoging van de werkdruk. De Vlor vindt het onjuist om een deel van de kosten van de besparingen te verhalen op de student.

2.4 Opmerkingen bij de verhoging van de inschrijvingsgelden die de overheid voorstelt

2.4.1 Onvoldoende motivering

Het decreet regelt de hoogte van de bedragen van de studiegelden. De overheid motiveert dit vanuit een compensatie voor de opgelegde besparingen. De hoogte van de bedragen van de studiegelden wordt echter niet verantwoord. Er lijkt een arbitraire grens te zijn bepaald. De Vlor had graag gezien dat de overheid gesimuleerd zou hebben wat deze extra kost betekent in de totale studiekost voor verschillende gezinstypes. In de verantwoording had hij een argumentatie voor de gekozen bedragen verwacht. Het verschil tussen niet-beurs en beurs wordt nu dermate

groot dat een bijkomende oefening rond grensbedrag en bepaling d.m.v. beschikbaar inkomen meer dan relevant is.

2.4.2 Verlies aan kwaliteit

Instellingen hoger onderwijs moeten besparen. Noodgedwongen zullen zij dit doen op personeelsinzet. In de praktijk betekent dit dat de student/docent ratio zal verhogen. Voor personeelsleden die in dienst blijven zal de werkdruk stijgen. Uit onderzoek weet men dat dit een negatieve invloed heeft op studierendement en de kwaliteit van onderwijs.⁴ Een verlaagd studierendement verhoogt de kosten van studeren voor gezin en maatschappij.

De overheid verhoogt het vast bedrag voor de studiegelden om zo het studierendement te stimuleren en de studietijd te beperken. De Vlor is hiervan niet overtuigd. Door de besparingen (en de onvoldoende compensatie) is het effect hiervan sowieso minder vanzelfsprekend.

2.4.3 Effect op democratisering

2.4.3.1 Open toegang tot kwaliteitsvol hoger onderwijs behouden

De Vlor is voor een open toegang tot het hoger onderwijs. Hij is geen voorstander van het beperken van de toegang door een numerus clausus, ook al maakt dit budgetcontrole dan eenvoudiger. Hij waarschuwt er wel voor dat de kwaliteit van het hoger onderwijs –ook bij een open toegang– gegarandeerd moet zijn.

2.4.3.2 Onvoldoende sociale correcties

De Vlor is tevreden dat de studiegelden voor beurstariestudenten slechts minimaal worden verhoogd. De overheid bespaart echter ook op de sociale toelagen van de instellingen hoger onderwijs met 4.9 %. Dit betekent dat studeren ook voor beurstariestudenten duurder kan worden (stijging van de huurprijzen, maaltijden, studiekost). De open toegang is dan wel gevrijwaard, als de leef- en studiekosten niet gedragen kunnen worden, dan heeft die toegang weinig zin.

De Vlor verwachtte bij de verhoging van de inschrijvingsgelden sterkere sociale correcties. Een uitbreiding van de categorie beurstariestudenten zou hierbij logisch geweest zijn.⁵ De overheid kiest ervoor om de categorie bijna-beursstudenten te verbreden door het maximum refertebedrag te verdubbelen. Hierdoor kunnen meer studenten een beroep doen op dit tarief. Deze categorie is echter dermate klein (0.84 % van de studenten in 2012-2013),⁶ dat de Vlor vreest dat het te verwachten effect hiervan miniem zal zijn.

2.4.3.3 Opvolgen van effecten op participatie en studierendement

De Vlor merkt op dat het zeer moeilijk is om in te schatten wat een verhoogd studiegeld nu precies betekent voor de democratisering van het hoger onderwijs. De Vlor dringt aan op

⁴ Cantillon, B., De Ridder, A., Vanhaecht, E. & Verbist, G. (2011). '(Un)desirable effects of output funding for Flemish universities'. *Economics of Education Review* 30: 1059 – 1072.

⁵ In 2012-2013 was 21.42 % beurstariestudent. Bron: website studietoelagen en Databank Hoger Onderwijs

⁶ Bron: website studietoelagen en Databank Hoger Onderwijs

voldoende onderzoek naar het effect van de verhoging van het studiegeld op gezinsinkomens en de mate waarin studietoelagen deze studiekosten dekken.

Instellingen kunnen zich genoodzaakt zien te besparen op de begeleiding en omkadering van studenten. Vooral studenten uit kansengroepen (veelal uit gezinnen met een lage SES), zullen hierdoor getroffen worden. Hun studierendement wordt hierdoor bedreigd. Op die manier wordt de doorstroom van deze studenten gehypothekeerd. Dit bedreigt de democratisering van het hoger onderwijs. De Vlor vraagt de overheid participatie aan het hoger onderwijs als een beleidsprioriteit te blijven vooropstellen.

2.4.3.4 Minder studiepunten opnemen wordt duurder

De Vlor merkt op dat minder studiepunten opnemen in verhouding duurder wordt dan een volledig pakket opnemen. Het vaste bedrag dat gevraagd wordt, wordt immers verhoogd. De overheid wil hiermee het studierendement stimuleren en de studietijd beperken. De Vlor is hiervan niet overtuigd. Hij is van mening dat het debat ten gronde hierover (en vooral het effect op kansengroepen en werkstudenten) nog gevoerd moet worden en vraagt hierover ook meer onderzoek. Hij is bereid deel te nemen aan het debat en denkt momenteel zelf na over een bijsturing van de ongewenste effecten van de flexibilisering.

2.5 Eenzelfde studiegeld voor alle instellingen en studierichtingen

De Vlor is tevreden dat de studiegelden voor hogescholen, universiteiten en alle studierichtingen gelijk blijven. Op die manier wordt concurrentie tussen instellingen vermeden.

De Vlor merkt wel op dat hogescholen traditioneel meer beurstarifistudenten aantrekken. De studiegelden voor beurstarifistudenten worden terecht niet echt verhoogd, maar dit betekent dat de compensatie voor de besparingen in de hogescholen uiteindelijk minder groot zal zijn dan voor de universiteiten.

De Vlor merkt ook op dat studierichtingen met hogere onderwijsbelastingseenheden (OBE's) forser moeten besparen omdat op de werkmiddelen in het hoger onderwijs lineair bespaard wordt. De extra besparing waardoor bijvoorbeeld de kunstopleidingen getroffen worden, worden door de verhoogde studiegelden minder gecompenseerd.

2.6 Eenzelfde berekeningsmechanisme voor alle categorieën van studenten

De Vlor vraagt zich ook af waarom beurstarifistudenten alleen een vast bedrag betalen en niet een vast bedrag en een variabel bedrag per studiepunt, zoals niet-beursstudenten en bijna-beursstudenten. Een gelijkaardig berekeningsmechanisme voor alle categorieën van studenten is transparanter. De overheid motiveert haar voorstel in deze ook niet.

2.7 Meerjarenbegroting

Het decreet geeft geen zicht op de meerjarenbegroting. Het is onduidelijk welke besparingen en compensaties nog te verwachten zijn. De Vlor waarschuwt ook voor een verdere incrementele verhoging van de studiegelden in de toekomst, zoals dit in het Verenigd Koninkrijk het geval is geweest. Hij wil een dergelijk scenario te allen prijze vermijden.⁷

3 Voortzetten van het overleg

De Vlor is van mening dat het debat over de studiegelden, de studiekost en de studiefinanciering met het programmadecreet niet afgerond is. Hij zet het overleg hierover voort en zal binnenkort hierover een advies op eigen initiatief uitbrengen.

Mia Douterlungne
administrateur-generaal

Harry Martens
voorzitter

⁷ In het Verenigd Koninkrijk zijn de inschrijvingsgelden geleidelijk aan gestegen vanaf de jaren 1990. Wat oorspronkelijk een lichte stijging was naar aanleiding van de massificatie van het hoger onderwijs, heeft uiteindelijk geleid tot zeer hoge inschrijvingsgelden.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE
OVER DE AMENDEMENTEN OP HET VOORONTWERP VAN DECREET
HOUDENDE BEPALINGEN TOT BEGELEIDING
VAN DE BEGROTING 2015

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 56.739/1/3
van 24 oktober 2014

over

amendementen op het voorontwerp van decreet ‘houdende
bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015’

Op 17 oktober 2014 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie verzocht binnen een termijn van vijf werkdagen een advies te verstrekken over amendementen op het voorontwerp van decreet ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015’.

De amendementen nrs. X tot X+7 zijn door de eerste kamer onderzocht op 21 en 23 oktober 2014. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Wouter PAS, staatsraden, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Raf AERTGEERTS, eerste auditeur-afdelingshoofd en Brecht STEEN, auditeur.

De amendementen nrs. X+8 en X+9 zijn door de derde kamer onderzocht op 21 oktober 2014. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Jan SMETS en Kaat LEUS, staatsraden, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Rein THIELEMANS, eerste auditeur, en Brecht STEEN en Tim CORTHAUT, auditeurs.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 24 oktober 2014.

*

Amendementen nrs. X tot X+7

1. Blijkens de stukken gevoegd bij de adviesaanvraag heeft de Vlaamse Regering op 17 oktober 2014 beslist de Vlaamse minister bevoegd voor de financiën en de begrotingen te gelasten over de voorliggende amendementen het advies in te winnen van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR). Dat advies blijkt nog niet te zijn gegeven.

Indien de tekst van de aan de Raad van State voorgelegde amendementen ten gevolge van het vervullen van het voornoemde vormvereiste nog wijzigingen zou ondergaan, moeten de gewijzigde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, nog voor advies aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

2. Voor zover met de amendementen ongewijzigde bepalingen worden overgenomen uit het voorontwerp van decreet ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015’ waarover de Raad van State, afdeling Wetgeving, op 13 oktober 2014 advies 56.703/1/3 heeft gegeven, wordt, wat die ongewijzigde bepalingen betreft, verwezen naar dat advies.

Amendement nr. X (Studiegelden)

1. Het amendement op hoofdstuk 2 van het voorontwerp van decreet ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015’ voegt een afdeling 27 toe, die de regeling in de Codex Hoger Onderwijs inzake de studiegelden in het hoger onderwijs wijzigt.

Het amendement houdt in dat het vast gedeelte van het studiegeld, dat op dit ogenblik gelijk is voor alle studenten die inschrijven onder diploma- of creditcontract, wordt verhoogd, zij het dat het bedrag van die verhoging afhankelijk is van het feit of de student, een beurstarifestudent, een bijna-beursstudent of een niet-beursstudent is. Het variabel gedeelte van het studiegeld wordt verhoogd voor de niet-beursstudenten en verminderd voor de bijna-beursstudenten en de beurstarifestudenten. De bedragen voor de studenten onder examencontract worden verhoogd. Ten slotte worden ook de bedragen van het studiegeld voor de doctoraatsstudenten verhoogd. Daarnaast wordt de inkomensgrens om als bijna-beursstudent te worden gekwalificeerd, opgetrokken.

2. In het advies van de Inspectie van Financiën, dat op 17 oktober 2014 werd gevraagd en op dezelfde dag werd verleend, wordt opgemerkt dat “navraag [werd] gedaan omtrent de simulaties die normaliter bij dergelijke oefeningen (zijnde de voorgestelde verhogingen van de studiegelden) worden gemaakt waarbij de budgettaire impact wordt nagegaan van een resem variaties van de relevante parameters”. De inspectie van financiën moet evenwel vaststellen dat “bij afwezigheid van een globaal financieel plaatje [...] een aftoetsing van de voorstellen moeilijk [is]”.

Op het ogenblik van het onderzoek door de Raad van State, afdeling Wetgeving, was nog geen advies uitgebracht door de Vlaamse Onderwijsraad over de voorgestelde amendementen.

Hoewel de Raad van State kan aannemen dat de amendementen een nauwe, zij het onrechtstreekse, band vertonen met de begroting 2015, merkt hij op dat de voorgestelde regelingen slechts in werking zullen treden op 1 september 2015.

Onverminderd de hierna volgende bemerkingen inzake de noodzakelijke verantwoording van de voorgestelde maatregelen, moet worden vastgesteld dat de regering in beginsel over voldoende tijd zou kunnen beschikken om de bevoegde adviesorganen de mogelijkheid te geven een ernstig onderzoek van de voorgestelde bepalingen te verrichten, en om het Vlaams Parlement aldus in staat te stellen een weloverwogen beslissing te nemen met betrekking tot de voorgestelde aanpassingen van het studiegeld in het Hoger Onderwijs.

Los van de hierna volgende opmerkingen in het licht van de grondwettelijke en internationaalrechtelijke beginselen, moet de afdeling Wetgeving immers vaststellen dat de vermelding in de verantwoording dat “de huidige budgetcontext [...] ertoe heeft geleid om deze verhouding tussen de publieke en private bijdrage te herbekijken”, moeilijk kan worden beschouwd als een verantwoording die een inzicht verschaft in de wijze waarop de voorgestelde bedragen tot stand zijn gekomen.

3.1. Het opleggen van een studiegeld, te betalen door de student voor de deelname aan het onderwijs of de examens in het hoger onderwijs, alsook, a fortiori, het verhogen van dergelijk studiegeld, moet beoordeeld worden in het licht van artikel 13 van het Internationaal Verdrag betreffende de economische, sociale en culturele rechten (IVESCR).

3.2. Uit de gecombineerde lezing van de artikelen 2.1 en 13.2, c), IVESCR blijkt dat de gelijke toegang tot het hoger onderwijs “voor een ieder op basis van bekwaamheid” geleidelijk moet worden ingevoerd, in het bijzonder door de invoering van kosteloos onderwijs, rekening houdend met de economische mogelijkheden en de specifieke toestand van de overheidsfinanciën eigen aan elke Verdragsluitende Staat.¹

Artikel 13.2, *littera c*), IVESCR doet op zichzelf geen recht op kosteloze toegang ontstaan tot het hoger onderwijs. Wel verzet die bepaling zich ertegen dat België en de gemeenschappen, na de inwerkingtreding van het Verdrag ten aanzien van België, maatregelen zouden nemen die ingaan tegen de doelstelling van de kosteloosheid, die geleidelijk moet worden ingevoerd wat het hoger onderwijs betreft.

Het Grondwettelijk Hof heeft deze standstill-verplichting als volgt verduidelijkt: “De standstill-verplichting, die voortvloeit uit het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten [...], houdt niet in dat [de inschrijvings]gelden na 1983 niet kunnen worden verhoogd, met name, enerzijds, op grond van een redelijke beoordeling van de evolutie van de kosten van levensonderhoud, van die van het nationaal product en van de stijging van het gemiddelde inkomen per inwoner, ten opzichte van de tijd waarin ze zijn vastgesteld, en, anderzijds, op grond van motieven van algemeen belang vermeld in onder meer artikel 2.1 van het Verdrag, waaronder in het bijzonder de ter beschikking staande financiële middelen.”²

¹ GwH 18 april 2013, nr. 53/2013, B.4.2.

² GwH 21 februari 2007, nr. 28/2007, B.4.11.

De standstill-werking van sociaal-economische grondrechten verbiedt de wetgever enkel het beschermingsniveau van een te waarborgen grondrecht in aanzienlijke mate te verminderen, zonder dat daarvoor redenen zijn die verband houden met het algemeen belang.

3.3. Ten aanzien van de ontworpen bepalingen moet bijgevolg worden nagegaan of de verhoging van het studiegeld “niet als een ernstige en aanzienlijke hinderpaal voor de toegang tot het desbetreffende onderwijs” kan worden beschouwd³ die het doel van de geleidelijke invoering van de kosteloosheid aantast.

Uit de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof blijkt dat het Hof voor de beoordeling van de eventuele achteruitgang in de kosteloosheid van het onderwijs een nieuwe regeling vergelijkt met de op het ogenblik van de inwerkingtreding van het IVESCR ten aanzien van België (zijnde 21 juli 1983) bestaande mate van kosteloosheid van het onderwijs.⁴

3.4. Gelet op het hanteren van dit referentiepunt door het Grondwettelijk Hof zal de decreetgever bijgevolg moeten nagaan of de nieuwe studiegelden geen aanzienlijke achteruitgang vormen in vergelijking met de financiële toegangsdrempels die golden op 21 juli 1983.

De decreetgever dient deze verhoging dan ook te verantwoorden enerzijds, op grond van een redelijke beoordeling van de evolutie van de kosten van levensonderhoud, van die van het nationaal product en van de stijging van het gemiddelde inkomen per inwoner, of anderzijds, op grond van motieven van algemeen belang vermeld in onder meer artikel 2.1 IVESCR, waaronder in het bijzonder de ter beschikking staande financiële middelen.

Indien blijkt dat de verhoging de stijging op grond van een redelijke beoordeling van de evolutie van de kosten van levensonderhoud, van de evolutie van het nationaal product en van de stijging van het gemiddelde inkomen te buiten gaat, zal de decreetgever moeten aantonen welke motieven van algemeen belang deze bijkomende verhoging kunnen verantwoorden.

Bij de beoordeling of zo'n bijkomende verhoging van de studiegelden verantwoord is, zal ook de proportionaliteit van de maatregel in ogenschouw moeten worden genomen. In dit verband zal rekening gehouden moeten worden met de maatregelen die gepaard gaan met de verhoging, waarbij de bestaande afwijkingen ten gunste van beurstarifistudenten en bijna-beurstudenten worden behouden of worden uitgebreid.⁵

Niet enkel omwille van het vereiste van een behoorlijke wetgeving, maar ook om in overeenstemming te zijn met de internationaalrechtelijke beginselen inzake de toegang tot het hoger onderwijs, moeten de stellers van het ontwerp, en de decreetgever, kunnen aantonen dat de voorgestelde verhogingen beperkt blijven tot een zogenaamde “welvaartsaanpassing” of, indien dit niet het geval is, welke redenen van algemeen belang, zoals de concreet ter beschikking staande financiële middelen, ten grondslag liggen aan de verhoging.

³ GwH, 19 mei 1994, nr. 40/94, B.2.7., GwH, 17 juli 2008, nr. 105/2008, B.8.5.

⁴ Bijvoorbeeld GwH, 18 april 2013, nr. 53/2013, B.4.2.

⁵ Vgl. GwH 21 februari 2007, nr. 28/2007, B.4.12, en GwH, 17 juli 2008, nr. 105/2008, B.8.5.

4. De nieuw ontworpen regeling dient eveneens beoordeeld te worden in het licht van artikel 24, § 4, van de Grondwet, dat onder meer inhoudt dat alle studenten gelijk moeten worden behandeld, tenzij voor die verschillende behandeling een redelijke verantwoording bestaat.

4.1. Het amendement voert een verschillende behandeling in tussen studenten, afhankelijk van het aantal studiepunten waarvoor zij zich inschrijven. Studenten die “deeltijds” studeren, betalen verhoudingsgewijs een hoger studiegeld.

Volgens de gemachtigde kadert de verhoging van het vast gedeelte van het studiegeld “in het tegengaan van de ongewenste effecten van de flexibilisering (namelijk dat studenten gemiddeld steeds minder studiepunten opnemen)” en is de verhoging van het vast gedeelte van het studiegeld een “stimulans voor het opnemen van voldoende studiepunten” omdat wordt vastgesteld dat “het gemiddeld aantal opgenomen studiepunten per jaar daalt sinds de flexibilisering (in 2005-2006 nog 56 studiepunten, nu minder dan 50) [en d]it leidt tot een verlenging van de studieduur.”

Aldus steunt het onderscheid op een objectief criterium (het aantal opgenomen studiepunten) en ligt aan de verschillende behandeling een wettige doelstelling ten grondslag. Het verschil lijkt bovendien niet van die aard dat het hoger bedrag per studiepoint kennelijk onevenredig is. Het verdient evenwel sterk aanbeveling dat de stellers van het ontwerp een meer omstandige verantwoording in de toelichting bij het amendement opnemen.

4.2. De nieuw ontworpen regeling behoudt het onderscheid tussen beurstarifistudenten, bijna-beursstudenten en niet-beursstudenten, en versterkt de gevolgen van de indeling in een van deze drie categorieën op het vlak van het te betalen studiegeld.

Het onderscheid steunt ook hier op een objectief criterium (zijnde het inkomen) en streeft een wettige doelstelling na. Het amendement en de bijbehorende verantwoording (in het bijzonder wat betreft de wijziging van artikel I.3, punt 16° van de Codex Hoger Onderwijs) laten evenwel niet toe te beoordelen of de nieuwe inkomenscategorieën pertinent en niet kennelijk onevenredig zijn. Ook hier is het noodzakelijk dat verantwoord wordt op basis van welke berekeningen de decreetgever tot de nieuwe inkomensgrenzen komt.

Amendementen nrs. X (Centra voor leerlingenbegeleiding) en X+1

Bij deze amendementen zijn geen opmerkingen te maken

Amendement nr. X+2

In vergelijking met het oorspronkelijke ontwerp van decreet ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015’ hebben de ontworpen wijzigingen van artikel 110 van het decreet van 15 juni 2007 ‘betreffende het volwassenenonderwijs’ niet enkel tot gevolg dat de centra voor volwassenenonderwijs meer zullen moeten afstaan aan het ‘Fonds Inschrijvingsgelden voor Volwassenenonderwijs’ maar ook dat sommige van de centra minder zullen terugkrijgen van dit Fonds dan wat de huidige regeling voor het lopende schooljaar in het

voorzicht stelt (0,75 euro per lesuurcursist in plaats van 0,80 euro). Het gevolg is dat de werkingstoelage van de betrokken centra voor het lopende schooljaar 2014-15 minder hoog zal zijn dan zij op grond van de vigerende regelgeving mogen verwachten. De vraag rijst of hiermee het rechtszekerheids- en vertrouwensbeginsel, die onder meer inhouden dat het de decreetgever verboden is om zonder objectieve en redelijke verantwoording afbreuk te doen aan het belang van de rechtsonderhorigen om in staat te zijn de rechtsgevolgen van hun handelingen te voorzien,⁶ niet in het gedrang worden gebracht doordat de centra voor volwassenenonderwijs voor hun begroting reeds rekening hebben gehouden met de middelen die hen in het voorzicht werden gesteld voor het schooljaar 2014-15. De Raad van State, afdeling Wetgeving dient dan ook een voorbehoud te formuleren.

Amendement nr. X+3

Het geamendeerde artikel 32 van het ontwerp van decreet ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015’ machtigt uitdrukkelijk⁷ de Vlaamse Regering om te bepalen in welk begrotingsjaar de hogescholen een bijkomende werkingstoelage krijgen.

Weliswaar bevat het ontworpen artikel III.55, § 2, van de Codex Hoger Onderwijs inhoudelijk de essentiële elementen van de regeling. Het wordt evenwel aan de Vlaamse Regering overgelaten om te bepalen of en wanneer die regeling concreet uitwerking zal krijgen.

Om te vermijden dat deze delegatie aan de Vlaamse Regering op gespannen voet staat met het beginsel, bedoeld in artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’, volgens hetwelk de regering de decreten niet mag schorsen, noch vrijstelling van hun uitvoering mag verlenen, dient een uiterste datum te worden bepaald waarop deze regeling in werking treedt indien de Vlaamse Regering zou nalaten binnen een redelijke termijn de datum van inwerkingtreding vast te stellen. Dit geldt des te meer in op grond van artikel 24, § 5 aan het decreet voorbehouden aangelegenheden, nu aangenomen kan worden dat de temporele toepassingsvoorwaarden van een regeling beschouwd kunnen worden als een essentieel element van die regeling. De decreetgever moet bijgevolg zelf bepalen in welk begrotingsjaar de hogescholen ten laatste de bijkomende werkmiddelen zullen ontvangen.

Amendementen nrs. X+4 en X+5 (Nascholing)

Bij deze amendementen zijn geen opmerkingen te maken.

Amendement nr. X+5 (Consortia Volwassenenonderwijs)

1.1. De door het amendement ontworpen artikelen 68, 71 en 73, 1° van het ontwerp van decreet ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015’ heffen bepalingen op

⁶ Zie bijv. GwH 8 mei 2014, nr. 80/2014, B.28.2.3.

⁷ In de oorspronkelijke bepaling was dat niet het geval. Het begrotingsjaar werd weliswaar niet nader bepaald, maar het werd niet aan de Vlaamse Regering opgedragen zulks te bepalen.

van het decreet van 15 juni 2007 ‘betreffende het volwassenenonderwijs’, die in andere bepalingen van het amendement worden gewijzigd of slechts gedeeltelijk worden opgeheven. Bovendien wordt bijvoorbeeld in het bij artikel 72 van het ontwerp vervangen artikel 77 van het decreet van 15 juni 2007 verwezen naar een bepaling die door het geamendeerde ontwerp wordt opgeheven.

Uit de toelichting bij het amendement blijkt evenwel dat het de bedoeling is dat de Vlaamse Regering “de consortia op een later vast te stellen datum [zal] opheffen”. Die bedoeling blijkt evenwel niet uit die bepalingen, noch uit de inwerkingtredingsbepalingen. Omwille van de rechtszekerheid zal artikel 146 van het oorspronkelijke ontwerp derhalve nog moeten worden aangevuld met een bepaling waarin de Vlaamse Regering wordt gemachtigd om sommige opheffingsbepalingen die in dit hoofdstuk zijn opgenomen in werking te stellen.

1.2. Verschillende bepalingen van de ontworpen afdeling 17 van hoofdstuk 2 heffen in bepalingen van het decreet van 15 juni 2007 verwijzingen naar de consortia volwassenenonderwijs op. Aangezien het klaarblijkelijk de bedoeling is dat de consortia daadwerkelijk zullen worden opgeheven op een later door de Vlaamse Regering te bepalen tijdstip, bestaat het risico dat die verwijzingen al worden opgeheven voordat de consortia ophouden te bestaan. De stellers van het ontwerp doen er dan ook goed aan na te gaan of de inwerkingtreding van deze bepalingen niet moet worden gekoppeld aan de inwerkingtreding van de artikelen 67 tot 74 van het ontwerp.

1.3. Volgens de toelichting heeft het bij artikel 65 van het geamendeerde ontwerp ingevoegde artikel 72octies van het decreet van 15 juni 2007 tot gevolg dat “de Vlaamse Regering wordt [...] gemachtigd om in de toekomst deze opdracht m.b.t. het onderwijs aan gedetineerden toe te vertrouwen aan een andere organisatie of organisaties”. Dit blijkt evenwel niet uit de tekst van het ontwerp. De bestemming van de subsidie wordt inderdaad niet bepaald in het ontworpen artikel 72octies, § 1, van het decreet van 15 juni 2007, maar dat betekent nog niet dat de Vlaamse Regering die opdracht zonder meer zou kunnen toevertrouwen aan gelijk welke organisatie. Aangezien de ontworpen regeling de subsidiëring van het onderwijs betreft, is het legaliteitsbeginsel inzake onderwijs vervat in artikel 24, § 5, van de Grondwet van toepassing. Zodra de artikelen 75 en 77 van het decreet van 15 juni 2007 worden opgeheven, zal de decreetgever zelf dienen te bepalen welke organisatie de vermelde opdracht zal overnemen, of minstens door welke criteria de Vlaamse Regering zich bij de keuze van die organisatie zal moeten laten leiden.

Amendementen nrs. X+6 en X+7

Bij deze amendementen zijn geen opmerkingen te maken.

Amendement nr. X+8

1. Het om advies voorgelegde amendement strekt tot de vervanging van titel XIV (“Heffing op de exploitatie van een distributienet of het plaatselijk vervoernet van elektriciteit in het Vlaamse Gewest”) van het decreet van 8 mei 2009 ‘houdende algemene bepalingen

betreffende het energiebeleid' (hierna: Energiedecreet), die nog niet in werking was gesteld. De nieuwe bepalingen voorzien vanaf 1 januari 2015 in een heffing ten laste van de eindafnemers, ten bedrage van 15 eurocent per maand en per afnamepunt (niet "afnamepunten", zoals ten onrechte in het ontworpen artikel 14.1.2 staat te lezen) waarmee de eindafnemer aangesloten is op het elektriciteitsdistributienet, op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit of op een gesloten distributienet van elektriciteit (zie artikel 123 – ontworpen artikelen 14.1.1 en 14.1.2 van het Energiedecreet). De belasting zal voor rekening van het Vlaamse Gewest worden geïnd door de leveranciers van elektriciteit (ontworpen artikel 14.2.3) en de opbrengst ervan dient voor de financiering van het Energiefonds (ontworpen artikel 14.2.1), waarvan de middelen voortaan ook zullen kunnen worden aangewend voor de financiering van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) (zie artikel 122, dat ertoe strekt artikel 3.2.1, § 3, van het Energiedecreet in die zin aan te passen).

2.1. Krachtens artikel 15, § 1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 januari 2001 'houdende regeling van de begrotingscontrole en -opmaak' is het voorafgaande advies van de Inspectie van Financiën verplicht voor ieder voorstel dat ter beslissing aan de Vlaamse Regering wordt voorgelegd. Bij dit aan de Vlaamse Regering voorgelegde amendement was het advies gevoegd dat de Inspectie van Financiën op 29 september 2014 verleende bij het oorspronkelijke voorontwerp van decreet. Daarin werd echter uitgegaan van een totaal andere regeling, namelijk van heffingen op de exploitatie van een elektriciteits- of aardgasdistributienet of van een plaatselijk vervoernet van elektriciteit. Uit de aan de Raad van State voorgelegde stukken blijkt echter niet dat de Inspectie van Financiën om advies is verzocht over het thans voorliggende amendement. De procedure is derhalve niet correct gevolgd.

2.2. Het amendement blijkt ook niet te zijn voorgelegd aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV). Aangezien op grond van artikel 11, § 2, eerste lid, 1°, van het decreet 7 mei 2004 'inzake de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen' de Vlaamse Regering verplicht is de SERV te verzoeken om sociaal-economisch overleg te plegen over alle voorontwerpen van decreet die een sociaal-economische dimensie hebben, en het om advies voorgelegde amendement een dergelijke dimensie heeft, zal dat vormvereiste alsnog dienen te worden vervuld.

2.3. Indien de aan de Raad van State voorgelegde tekst ten gevolge van de voornoemde adviezen nog wijzigingen zou ondergaan, moeten de gewijzigde of toegevoegde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

3. Als belasting valt de bedoelde heffing onder de toepassing van artikel 170, § 2, van de Grondwet. Op grond van die bepaling zijn de gewesten bevoegd om gewestelijke belastingen te heffen, maar de federale wetgever kan daarop uitzonderingen bepalen. Met toepassing van die bepaling heeft de federale wetgever onder meer alle materies die al het

voorwerp uitmaken van een federale belasting van de fiscale bevoegdheid van de gewesten uitgesloten,⁸ zodat de gewesten slechts een belasting kunnen heffen op “maagdelijke materies”.⁹

In dat verband kan worden gewezen op de federale bijdrage die krachtens artikel 21*bis* van de wet van 29 april 1999 ‘betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt’ wordt geheven ter financiering van sommige openbardienstverplichtingen en van de kosten verbonden aan de regulering van en de controle op de elektriciteitsmarkt. Het gaat daarbij om een heffing verschuldigd door de op het Belgische grondgebied gevestigde eindafnemers op elke kilowattuur (kWh) die ze voor eigen gebruik van het net afnemen, en die voor rekening van de federale overheid wordt geïnd door de netbeheerders.

De voorliggende regeling betreft eveneens een belasting van de eindafnemers met het oog op de financiering van sommige kosten verbonden aan de regulering en de controle op de elektriciteitsmarkt. Niettemin moet worden vastgesteld dat de belasting verschilt van de federale bijdrage, doordat de nieuwe heffing niet afhangt van de hoeveelheid afgenomen elektriciteit, maar een maandelijks bijdrage is per afnamepunt.

De federale bijdrage is dus niet van die aard dat ze het Vlaamse Gewest de bevoegdheid ontnemt om een heffing als bepaald in het amendement op te leggen.

4.1. De heffing is niet verschuldigd voor eindafnemers met een afnamepunt op een directe lijn. De gemachtigde verantwoordt die vrijstelling als volgt:

“Een directe lijn is een elektriciteitslijn met een nominale spanning die gelijk is aan of minder is dan 70 kilovolt, die een productie-installatie met een afnemer verbindt (art. 1.1.3, 26° Energiedecreet). Dergelijke lijnen maken geen deel uit van een distributienet. Aangezien conform artikel 4.5.1 van het Energiedecreet de aanleg van directe lijnen op de eigen site om elektriciteit te leveren, principieel toegelaten is, en er hiervoor geen melding moet geschieden, is er ook geen zicht op de afnamepunten en wie de houder ervan is. Enkel wanneer de lijn de grenzen van de eigen site overschrijdt, is een voorafgaande toelating van de VREG nodig. Er is bij een directe lijn evenmin een ‘leverancier’ in de zin van het Energiedecreet.”

4.2. Ook eindafnemers op een niet-toegelaten, maar gedoogd privé-distributienet¹⁰ lijken niet onderworpen te zijn aan de heffing. Daarvoor zal, gelet op het grondwettelijk beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, eveneens een afdoende verantwoording gegeven moeten kunnen worden.

⁸ Artikel 1 van de wet van 23 januari 1989 ‘betreffende de in artikel 110, § 1 en 2, van de Grondwet bedoelde belastingsbevoegdheid’.

⁹ GwH 21 januari 1998, nr. 4/1998, B.5.4, GwH 5 juli 2000, nr. 86/2000, B11.6, GwH 17 juli 2003, nr. 100/2003, B.8.6, GwH 19 september 2007, nr. 119/2007, B.4.5, GwH 4 maart 2008, nr. 44/2008, B.4.5, en GwH 6 april 2011, nr. 50/2011, B.57.3, telkens met verwijzing naar *Parl.St.* Senaat, 1988-89, nr. 562-2, 160.

¹⁰ Zie artikel 15.3.5/2, 2°, van het Energiedecreet.

Amendement nr. X+9

1. In zoverre de aanpassingen aan artikel 140 van het voorontwerp van decreet ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015’ het gevolg zijn van advies 56.703/1/3 dat de Raad van State, afdeling Wetgeving, op 13 oktober 2014 heeft gegeven over dat voorontwerp, wordt naar dit advies verwezen.

2. Met betrekking tot het ontworpen artikel 140 – en derhalve ook met betrekking tot de wijzigingen die niet voortvloeien uit advies 56.703/1/3 – is het advies vereist van de Strategische Adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid op grond van artikel 4, § 2, 1°, van het decreet van 7 december 2007 ‘houdende de oprichting van de Strategische Adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid en van een Adviescommissie voor Voorzieningen van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en (Kandidaat-)pleegzorgers’.

Volgens de beslissing van de Vlaamse Regering van 17 oktober 2014 zal de genoemde adviesraad om advies over het amendement worden gevraagd. Indien dat advies nog aanleiding geeft tot wijzigingen aan het ontworpen artikel 140, dienen die wijzigingen nog om advies aan de Raad van State, afdeling Wetgeving, te worden voorgelegd.

3. Het ontworpen artikel 140, § 4, tweede lid, dat in vergelijking met ontwerp 56.703/1/3 een nieuwe bepaling is, strekt tot verduidelijking van het toepassingsgebied van het niet doorvoeren van de indexaanpassing in de sector van de gezinsbijslagen.

Nu de gemeenschappen bevoegd zijn inzake de koppeling van de gezinsbijslagen aan de index,¹¹ moeten zij in beginsel ook bevoegd worden geacht om het toepassingsgebied van de ter zake aan te nemen regeling te omschrijven. Bij het bepalen van dat toepassingsgebied wordt in de ontworpen regeling evenwel ook verwezen naar “de volgorde van de aanknopingsfactoren bepaald in artikel 2 van het protocol van 15 mei 2014 betreffende het administratief beheer en de betaling van gezinsbijslag door de instellingen die daarvoor zullen instaan, dat zich als bijlage bij dit decreet bevindt.”

Vraag is of de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is om deze verwijzing op te nemen. Krachtens artikel 94, § 1*bis*, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ kunnen de gemeenschappen en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie geen wijzigingen aan “de essentiële elementen van [het] administratief beheer [van de gezinsbijslagen] en van [de] uitbetaling [ervan] of aan de regels ten gronde die een significante impact hebben op het administratief beheer of de uitbetaling” in werking laten treden tot zolang de huidige instellingen die belast zijn met dat beheer en die uitbetaling tijdens de in de genoemde bepaling bedoelde overgangperiode belast blijven met hun taken. Tijdens de overgangperiode kunnen de gemeenschappen en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie krachtens artikel 94, § 1*bis*, derde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 wel gezamenlijk wijzigingen aanbrengen aan “de essentiële elementen van de modaliteiten van het administratief beheer en van [de] uitbetaling of aan de regels ten gronde die

¹¹ Zie advies 56.703/1/3, opmerking 4 bij het toenmalige artikel 141.

een significante impact hebben op het administratief beheer of de betaling van de gezinsbijslagen” door middel van het sluiten van een samenwerkingsakkoord.

Het vaststellen van de genoemde “aanknopingsfactoren” dient te worden beschouwd als deel uitmakend van de regeling ten gronde inzake gezinsbijslagen. Het is immers op grond van die factoren dat het territoriale toepassingsgebied van de onderscheiden regelingen inzake gezinsbijslag zal worden bepaald, waardoor meteen ook de hoegrootheid van de financiële verplichtingen van elk van de betrokken deelgebieden zal worden bepaald. Omwille van die kenmerken moet ook worden aangenomen dat het bepalen van de “aanknopingsfactoren” een “significante impact” heeft op het administratief beheer of de betaling van de gezinsbijslagen, zodat een regeling daaromtrent op grond van artikel 94, § 1*bis*, derde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tijdens de overgangperiode enkel tot stand kan komen door het sluiten van een samenwerkingsakkoord tussen de gemeenschappen¹² en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Aangezien het gaat om een materie die door de betrokken wetgevers dient te worden geregeld en de regeling ter zake de betrokken entiteiten bovendien kan bezwaren, dient zulk een samenwerkingsakkoord door die wetgevers te worden goedgekeurd opdat het gevolg zou kunnen hebben.

Het protocol van 15 mei 2014 ‘betreffende het administratief beheer en de betaling van gezinsbijslag door de instellingen die daarvoor zullen instaan’, kan bezwaarlijk als zulk een samenwerkingsakkoord worden beschouwd: het is niet door de bevoegde wetgevers goedgekeurd en bovendien kunnen noch de federale Staat, noch het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest¹³ partij¹⁴ zijn bij het in artikel 94*bis*, § 1*bis*, derde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bedoelde samenwerkingsakkoord.

De verwijzing naar dat protocol in het ontworpen artikel 140, § 2, tweede lid, kan dan ook niet worden beschouwd als een louter declaratieve verwijzing naar het in artikel 94*bis*, § 1*bis*, derde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bedoelde samenwerkingsakkoord, maar wel als een zich toe-eigenen door de decreetgever van de inhoud van artikel 2 van dat protocol, dat omwille van de ontstentenis van goedkeuring door de bevoegde wetgevers, geen gevolg kan hebben en bovendien mede door onbevoegde of niet langer bevoegde overheden is gesloten. Het gaat derhalve om een eenzijdig normatief optreden van de Vlaamse Gemeenschap, wat strijdt met artikel 94*bis*, § 1, derde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Krachtens die bepaling komt het bepalen van de aanknopingsfactoren tijdens de overgangperiode immers

¹² Wat betreft de Franse Gemeenschap wordt de bevoegdheid inzake gezinsbijslagen uitgeoefend door het Waalse Gewest (zie voetnoot 4), zodat dit gewest zal optreden in de plaats van de Franse Gemeenschap.

¹³ De vermelding van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest in de aanhef van het protocol en van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering bij de ondertekening vormt evenwel mogelijks een verschrijving nu in het dispositief van het samenwerkingsakkoord wel gewag wordt gemaakt van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

¹⁴ Ten gevolge van het bijzonder decreet van 3 april 2014 van de Franse Gemeenschap ‘relatif aux compétences de la Communauté française dont l’exercice est transféré à la Région wallonne et à la Commission Communautaire française’ en van het decreet van het Waalse Gewest van 11 april 2014 met hetzelfde opschrift wordt de bevoegdheid inzake gezinsbijslagen wat de Franse Gemeenschap betreft uitgeoefend door het Waalse Gewest. In die decreten wordt ook gewag gemaakt van de Franse Gemeenschapscommissie, die ter zake ook een decreet heeft aangenomen waarin gewag wordt gemaakt van de gezinsbijslagen (decreet van 4 april 2014 met hetzelfde opschrift), maar de Franse Gemeenschapscommissie ontbeert hieromtrent elke bevoegdheid nu de bevoegdheid inzake gezinsbijslagen te Brussel-Hoofdstad uitsluitend kan worden uitgeoefend door de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (artikel 63, tweede lid, van de bijzondere wet van 12 januari 1989 ‘met betrekking van de Brusselse instellingen’).

toe aan de door middel van een samenwerkingsakkoord gezamenlijk optredende bevoegde overheden inzake gezinsbijslagen.

Conclusie is derhalve dat de verwijzing, in het ontworpen artikel 140, § 4, tweede lid, naar artikel 2 van het protocol van 15 mei 2014 dient te vervallen. De territoriale aanknopingsfactoren dienen te worden geregeld in een – door de bevoegde wetgevers goed te keuren – samenwerkingsakkoord als bedoeld bij artikel 94, § 1*bis*, derde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Wim GEURTS

Marnix VAN DAMME

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Annemie GOOSSENS

Jo BAERT

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemeen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Diverse bepalingen

Afdeling 1. Deeltijds kunstonderwijs

Art. 2. In het decreet van 10 juli 2008 houdende enkele dringende maatregelen voor het deeltijds kunstonderwijs, gewijzigd bij de decreten van 8 mei 2009, 9 juli 2010, 23 december 2011 en 19 juli 2013, wordt een hoofdstuk IIquater, dat bestaat uit artikel 8quater en artikel 8quinquies, ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk IIquater. Stopzetting en organieke omzetting van experimenten en tijdelijke projecten

Art. 8quater. De Vlaamse Regering kan experimenten bekrachtigd bij artikel 19 van het decreet van 9 december 2005 betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het onderwijs stopzetten.

Art. 8quinquies. Als de Vlaamse Regering een experiment of tijdelijk project beëindigt met het oog op opname van het opleidingsaanbod in de structuur van het deeltijds kunstonderwijs zoals bepaald in hoofdstuk II van het besluit van de Vlaamse Regering van 31 juli 1990 houdende organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichting ‘beeldende kunst’, en in hoofdstuk II van het besluit van de Vlaamse Regering van 31 juli 1990 houdende organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichting ‘muziek’, ‘woordkunst’ en ‘dans’, regelt zij voor de betrokken instellingen en leerlingen de overgang naar de organieke opleidingenstructuur.

Daarbij kan zij afwijken van artikel 49ter van het besluit van de Vlaamse Regering van 31 juli 1990 houdende organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichting ‘beeldende kunst’, ingevoegd bij decreet van 18 december 2009 en gewijzigd bij decreet van 23 december 2010 en van artikel 57ter van het besluit van de Vlaamse Regering van 31 juli 1990 houdende organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichting ‘muziek’, ‘woordkunst’ en ‘dans’, ingevoegd bij decreet van 18 december 2009 en gewijzigd bij decreet van 23 december 2010.”

Afdeling 2. Volwassenenonderwijs

Art. 3. In artikel 107 van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan het eerste lid worden de volgende zinnen toegevoegd:

“Indien het afzonderlijke groeipercentage van een indeling niet overschreden is, wordt het resterend aantal leraarsuren herverdeeld over de andere indelingen. De Vlaamse Regering bepaalt de wijze van vastleggen en herverdelen van de groei.”;

2° het derde lid wordt opgeheven.

Afdeling 3. Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs

Art. 4. Aan artikel VI.61 van het decreet van 25 april 2014 betreffende het onderwijs XXIV wordt de zin “Artikel VI.28 heeft uitwerking met ingang van 1 juli 2014.” toegevoegd.

Afdeling 4. Kwaliteit van onderwijs

Art. 5. In het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs, wordt in hoofdstuk III een artikel 21/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 21/1. De pedagogische begeleidingsdiensten ontvangen jaarlijks 5.731.000 euro aan aanvullende werkingsmiddelen.

De werkingsmiddelen, vermeld in het eerste lid, worden verdeeld over de pedagogische begeleidingsdiensten naar rato van het aantal organieke betrekkingen in de instellingen verbonden aan de pedagogische begeleidingsdienst.”.

Art. 6. In hetzelfde decreet wordt hoofdstuk IV. Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten, dat bestaat uit artikel 25 en 26, opgeheven.

Art. 7. In artikel 28 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 1/1, ingevoegd bij het decreet van 18 december 2009 en vervangen bij het decreet van 8 juli 2011, wordt vervangen door wat volgt:

“§1/1. Vanaf het begrotingsjaar 2015 bedraagt het krediet, vermeld in paragraaf 1, 522.000 euro.”;

2° paragraaf 2, vervangen bij het decreet van 18 december 2009 en gewijzigd bij het decreet van 8 juli 2011, wordt vervangen door wat volgt:

“§2. Het krediet dat wordt vastgelegd vanaf 2015, vermeld in paragraaf 1/1, volgt vanaf 2015 de evolutie van de gezondheidsindex. Het wordt ter beschikking gesteld van de afzonderlijke begeleidingsdiensten en verdeeld naar rato van de organieke betrekkingen in de centra voor volwassenenonderwijs.

In afwijking van het eerste lid, wordt het krediet, vermeld in paragraaf 1/1, voor het begrotingsjaar 2015 niet aangepast aan de evolutie van de index.”;

3° paragraaf 6, toegevoegd bij het decreet van 21 december 2012, wordt opgeheven.

Art. 8. In hetzelfde decreet wordt het opschrift van hoofdstuk VIII vervangen door wat volgt:

“Hoofdstuk VIII. Evaluatie van de werking van de pedagogische begeleidingsdiensten en de permanente ondersteuningscellen”.

Art. 9. In artikel 30, eerste lid, van hetzelfde decreet wordt de zinsnede “, de permanente ondersteuningscellen en in voorkomend geval van het samenwerkingsverband, vermeld in artikel 25” vervangen door de zinsnede “en de permanente ondersteuningscellen”.

Afdeling 5. Maximumfactuur

Art. 10. In artikel 27bis van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, ingevoegd bij het decreet van 6 juli 2007 en gewijzigd bij het decreet van 23 december 2011, wordt paragraaf 2 vervangen door wat volgt:

“§2. Voor de berekening van het maximumbedrag van de bijdrage, vermeld in §1, 1° en 2°, wordt vanaf 1 september 2015 uitgegaan van de volgende basisbedragen per schooljaar:

- voor het kleuteronderwijs: 40 euro;
- voor het lager onderwijs: 80 euro.

Deze basisbedragen zijn per schooljaar aanpasbaar op basis van de gezondheidsindex van de maand maart van hetzelfde kalenderjaar waarin het schooljaar in kwestie begint volgens de volgende formule:

$N_x = \text{basisbedrag}(C_x/100,60)$;

waarbij:

N_x gelijk is aan het geïndexeerde bedrag voor schooljaar $x-y$;

C_x de gezondheidsindex is van de maand maart van hetzelfde kalenderjaar (x) waarin het schooljaar begint;

100,6 de gezondheidsindex is van de maand januari 2014.

Hierbij wordt N_x afgerond naar het hoger gelegen geheel getal dat een veelvoud is van vijf.”.

Afdeling 6. Consortia volwassenenonderwijs

Art. 11. In artikel 2 van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs, gewijzigd bij de decreten van 4 juli 2008, 30 april 2009, 8 april 2009, 9 juli 2010 en 1 juli 2011, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het punt 8° wordt opgeheven;

2° het punt 47° wordt vervangen door wat volgt:

“47° werkingsgebied: de geografische omschrijving van aan elkaar grenzende gemeenten waarover het centrum voor basiseducatie zich uitstrekt en waarbinnen het centrum voor volwassenenonderwijs de toegekende onderwijsbevoegdheden vrij kan uitoefenen;”.

Art. 12. In artikel 62bis van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 9 juli 2010 en gewijzigd bij het decreet van 21 december 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in het eerste lid worden de woorden "van het consortium volwassenenonderwijs" opgeheven;
- 2° in het tweede lid worden de woorden "en van de algemene vergadering van het betreffende consortium volwassenenonderwijs" en de voorlaatste en laatste zin opgeheven.

Art. 13. In artikel 64 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 23 december 2011 en 29 juni 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 1 worden de woorden "na advies van de algemene vergadering van het consortium volwassenenonderwijs waarbij het centrum is aangesloten en" en de voorlaatste en laatste zin opgeheven;
- 2° in paragraaf 3 worden de woorden "van het consortium volwassenenonderwijs" opgeheven;
- 3° in paragraaf 4 worden de woorden "paragraaf 3" vervangen door de woorden "paragraaf 2";
- 4° in §5, eerste lid, worden de woorden "van het consortium volwassenenonderwijs" opgeheven;
- 5° in §5, tweede lid, worden de woorden "en van de algemene vergadering van het betreffende consortium volwassenenonderwijs" en de voorlaatste en laatste zin opgeheven.

Art. 14. Artikel 67, derde lid, van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"De gemeente waar de hoofdvestigingsplaats ligt, bepaalt tot welk werkingsgebied het centrum voor basiseducatie en het centrum voor volwassenenonderwijs behoort. Er zijn dertien werkingsgebieden omschreven in bijlage IV die bij dit decreet gevoegd is."

Art. 15. In artikel 68 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 23 december 2011 en 12 juli 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 1 worden de woorden "van het consortium volwassenenonderwijs" vervangen door de zinsnede "vermeld in bijlage IV van dit decreet,";
- 2° in paragraaf 2 worden de woorden "na advies van de algemene vergadering van het consortium volwassenenonderwijs waarbij het centrum is aangesloten en" en de voorlaatste en laatste zin opgeheven.

Art. 16. Artikel 69 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 12 juli 2013, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 69. Het bestuur van een centrum voor volwassenenonderwijs kan voor de organisatie van een opleiding van het secundair volwassenenonderwijs geen leraarsuren aanwenden in de vestigingsplaatsen die in een ander werkingsgebied liggen dan het werkingsgebied waartoe de hoofdvestigingsplaats van het centrum voor volwassenenonderwijs behoort."

Art. 17. In artikel 70 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 4 juli 2008, 8 mei 2009, 9 juli 2010 en 12 juli 2013, worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 worden de inleidende zin en het punt 1° vervangen door wat volgt:

“§1. In afwijking van artikel 69 kan het bestuur van een centrum voor volwassenenonderwijs in een bestaande vestigingsplaats die in een ander werkingsgebied ligt dan het werkingsgebied waartoe de hoofdvestigingsplaats behoort, leraarsuren aanwenden voor de organisatie van een opleiding van het secundair volwassenenonderwijs, als aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:

1° de vestigingsplaats, zoals bedoeld in het eerste lid van deze paragraaf, is gesitueerd in een werkingsgebied dat grenst aan het werkingsgebied waartoe de hoofdvestigingsplaats behoort;”;

2° paragraaf 3 wordt opgeheven;

3° paragraaf 5 wordt vervangen door wat volgt:

“§5. In afwijking van §4, 1° en 2°, kan het bestuur van een centrum voor volwassenenonderwijs dat gemachtigd wordt leraarsuren aan te wenden in een vestigingsplaats buiten het werkingsgebied van de hoofdvestigingsplaats op basis van de voorwaarden, vermeld in paragraaf 1, bij de Vlaamse Regering een aanvraag indienen om ook onderwijsbevoegdheid, vermeld in artikel 63, §2, of verworven via de procedure, vermeld in artikel 181, uit te oefenen. De Vlaamse Regering kan de aangevraagde onderwijsbevoegdheid uitsluitend weigeren of verlenen bij een met redenen omklede beslissing.

De Vlaamse Regering bepaalt de aanvraagprocedure voor het toekennen van de onderwijsbevoegdheid, vermeld in het eerste lid, aan de besturen van de centra voor volwassenenonderwijs.”.

Art. 18. In artikel 72quater, §2, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 8 mei 2009, wordt punt 5° opgeheven.

Art. 19. In artikel 72sexies van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 8 mei 2009, wordt de zinsnede “en het consortium volwassenenonderwijs waarbij het centrumbestuur is aangesloten en waarvan de hoofdvestigingsplaats van het centrum in het werkingsgebied ligt,” opgeheven.

Art. 20. In titel IV, hoofdstuk I, van hetzelfde decreet wordt een afdeling IX ingevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling IX. De coördinatie en ondersteuning van het onderwijs aan gedetineerden”.

Art. 21. In hetzelfde decreet wordt in afdeling IX, ingevoegd bij artikel X.10, een artikel 72octies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 72octies. §1. De Vlaamse Regering stelt jaarlijks een globale subsidie van ten minste 800.000 euro ter beschikking van een organisatie of organisaties voor de coördinatie en ondersteuning van de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie bij de uitwerking van een onderwijs- en vormingsbeleid voor gedetineerden, de organisatie van het detecteren van de onderwijs- en vormingsbehoeften van gedetineerden en de begeleiding van het onderwijstraject van gedetineerden.

Opdat een organisatie of organisaties hiervoor in aanmerking kan of kunnen komen, beantwoordt of beantwoorden zij ten minste aan volgende gezamenlijke voorwaarden:

- 1° de organisatie moet of de organisaties moeten aantonen dat zij in staat zijn om in elke penitentiaire inrichting gelegen in de werkingsgebieden van de centra voor basiseducatie en de centra voor volwassenenonderwijs de opdracht, bepaald in paragraaf 1, op een efficiënte wijze uit te voeren;
- 2° de organisatie moet of de organisaties moeten aantonen dat zij een draagvlak vinden bij de centra voor basiseducatie en de centra voor volwassenenonderwijs;
- 3° een subsidieovereenkomst wordt gesloten met de Vlaamse Regering;
- 4° vijfjaarlijks legt de organisatie of leggen de organisaties een werkingsverslag voor, waaruit blijkt dat de bepalingen uit de subsidieovereenkomst werden gerealiseerd;
- 5° jaarlijks legt de organisatie of leggen de organisaties een jaarplan, een begroting, een jaarverslag en een jaarrekening voor.

§2. De subsidie zoals bepaald in paragraaf 1 kan geheel of gedeeltelijk teruggevorderd worden, indien blijkt dat deze middelen niet worden aangewend voor de realisatie van de opdracht bepaald in paragraaf 1.

§3. De subsidie wordt vanaf het begrotingsjaar 2015 aangepast aan de evolutie van de gezondheidsindex.”.

Art. 22. Artikel 73 en artikel 74 van hetzelfde decreet worden opgeheven.

Art. 23. In artikel 75, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 23 december 2011, worden de punten 1° tot en met 7° en het punt 9° opgeheven.

Art. 24. Artikel 75 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 23 december 2011, wordt opgeheven.

Art. 25. Artikel 75bis van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 12 juli 2013, wordt opgeheven.

Art. 26. In artikel 76 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 12 juli 2013, worden de punten 5° en 6° opgeheven.

Art. 27. Artikel 76 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 12 juli 2013, wordt opgeheven.

Art. 28. Artikel 77 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 18 december 2009, 23 december 2010, 1 juni 2012 en 21 december 2012, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 77. §1. De Vlaamse Regering stelt in het begrotingsjaar 2015 een enveloppe ter beschikking voor alle consortia volwassenenonderwijs van 900.000 euro. Die subsidie omvat middelen voor de afbouw van de opdrachten verbonden aan de doelstellingen, vermeld in artikel 74.

Voor de uitvoering van de opdracht, vermeld in artikel 75, §1, 8°, stelt de Vlaamse Regering een bijkomende subsidie ter beschikking aan de consortia volwassenenonderwijs met minstens één penitentiaire inrichting in het werkingsgebied. Indien deze opdracht gedurende het volledig begrotingsjaar 2015 wordt uitgevoerd, bedraagt de bijkomende subsidie 800.000 euro. Indien deze opdracht gedurende een deel van het begrotingsjaar 2015 wordt uitgevoerd, wordt de bijkomende subsidie overeenkomstig verminderd.

§2. De subsidie, vermeld in §1, tweede lid, wordt verdeeld op basis van het aantal gedetineerden in het werkingsgebied van de consortia volwassenenonderwijs. Het aantal gedetineerden in het werkingsgebied van de consortia volwassenenonderwijs wordt vastgesteld op 1 januari 2015.

§3. De subsidie zoals bepaald in paragraaf 1 kan geheel of gedeeltelijk teruggeworpen worden, indien blijkt dat deze middelen niet worden aangewend voor de realisatie van de opdracht, vermeld in artikel 75, §1, 8°, en voor de afbouw van de overige opdrachten, vermeld in artikel 75, §1.”

Art. 29. In hetzelfde decreet worden volgende artikelen opgeheven:

1° artikel 77, gewijzigd bij de decreten van 18 december 2009, 23 december 2010, 1 juni 2012 en 21 december 2012;

2° artikel 78.

Art. 30. Artikel 79 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Art. 31. In titel IV van hetzelfde decreet wordt hoofdstuk III, dat bestaat uit artikel 80, opgeheven.

Art. 32. In artikel 81 van hetzelfde decreet worden de woorden “van de consortia volwassenenonderwijs” en de laatste zin opgeheven.

Art. 33. In artikel 82 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 4 juli 2008, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het punt 2° worden de woorden “dat is aangesloten bij een consortium volwassenenonderwijs” opgeheven;

2° het punt 3° wordt opgeheven.

Art. 34. In artikel 84 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 4 juli 2008, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2 worden de woorden “van het consortium volwassenenonderwijs waarin de hoofdvestigingsplaats van het centrum ligt” vervangen door de zinsnede “, vermeld in bijlage IV van dit decreet,”;

2° in paragraaf 3 worden de woorden “het werkingsgebied van eenzelfde consortium volwassenenonderwijs” vervangen door de woorden “hetzelfde werkingsgebied”.

Art. 35. In artikel 91 van hetzelfde decreet wordt de zinsnede “, gesloten met de consortia volwassenenonderwijs,” opgeheven.

Art. 36. In artikel 96 van hetzelfde decreet worden de woorden “met de consortia volwassenenonderwijs en” opgeheven.

Art. 37. In artikel 97 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 12 juli 2013, worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 4 wordt opgeheven;

2° in paragraaf 5 worden de woorden "lid is van een consortium volwassenenonderwijs en" opgeheven.

Art. 38. In artikel 101 van hetzelfde decreet wordt de zinsnede ", gesloten met de consortia volwassenenonderwijs," opgeheven.

Art. 39. In artikel 113 van hetzelfde decreet worden de woorden "met de consortia volwassenenonderwijs en" en de zinsnede "die niet tot een consortium volwassenenonderwijs zijn toegetreten," opgeheven.

Art. 40. Artikel 197octies, §3, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2013 en vervangen bij het decreet van 23 april 2014, wordt opgeheven.

Art. 41. In hetzelfde decreet wordt het opschrift van bijlage IV vervangen door wat volgt:

"Bijlage IV. De werkingsgebieden van de centra voor basiseducatie en de centra voor volwassenenonderwijs".

Afdeling 7. Toevoeging aan de werkingsuitkeringen van de hogeronderwijsinstellingen

Art. 42. In de Codex Hoger Onderwijs wordt in deel 3, titel 1, hoofdstuk 2, afdeling 9, die bestaat uit artikel III.59 tot en met III.61, laatst gewijzigd bij decreet van 25 april 2014, opgeheven.

Afdeling 8. Registratie van studenten met een functiebeperking

Art. 43. Het besluit van de Vlaamse Regering van 18 juli 2014 betreffende de registratie van studenten met een functiebeperking en de bijlage bij dit besluit worden opgeheven.

Afdeling 9. Studiegelden

Art. 44. Aan artikel II.209 van de Codex Hoger Onderwijs worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in §1, 1°, worden de woorden "58 euro" vervangen door de woorden "230 euro";

2° in §1, 2°, worden de woorden "8,7 euro" vervangen door de woorden "11 euro";

3° in paragraaf 2 worden de woorden "10 euro" vervangen door de woorden "11 euro".

Art. 45. Aan artikel II.210 van dezelfde codex worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in §1, eerste lid, 1°, worden de woorden "58 euro" vervangen door de woorden "105 euro";

2° in §1, eerste lid, 2°, worden de woorden "0,7 euro" vervangen door de woorden "0 euro";

3° in §1, tweede lid, 1°, worden de woorden "58 euro" vervangen door de woorden "230 euro";

4° in §1, tweede lid, 2°, worden de woorden "5,4 euro" vervangen door de woorden "4 euro";

5° in paragraaf 2 worden de woorden "betalen 50% van het vast en variabel gedeelte van het studiegeld van een beurstariefstudent" vervangen door de woorden "betalen 52,5 euro".

Art. 46. Aan artikel II.211 van dezelfde codex worden in het eerste en tweede lid de woorden "ten minste 240 en ten hoogste 300 euro" vervangen door de woorden "445 euro".

Art. 47. Aan artikel II.212 van dezelfde codex worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2 worden in de eerste zin de woorden "50 euro" vervangen door de woorden "105 euro";

2° in paragraaf 2 worden in de tweede zin de woorden "3 euro" vervangen door de woorden "4 euro".

Art. 48. In artikel II.218 van dezelfde codex worden in paragraaf 1 de woorden "1 september 2010" vervangen door de woorden "1 september 2015".

Art. 49. In artikel I.3. van de Codex Hoger Onderwijs, gecodificeerd op 11 oktober 2013, wordt punt 16° vervangen door wat volgt:

"16° bijna beursstudent: een student die geen studietoelage van de Vlaamse Gemeenschap ontvangt, maar waarvan het referentie-inkomen ten hoogste 3000 euro boven de financiële maximumgrens bepaald in de regelgeving betreffende de studietoelagen ligt. Het bedrag van 3000 euro wordt geïndexeerd overeenkomstig artikel II.218;".

Art. 50. Aan artikel II.213 van dezelfde codex worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in §1, 1°, worden de woorden "58 euro" vervangen door de woorden "230 euro";

2° in §1, 2°, worden de woorden "8,7 euro" vervangen door de woorden "11 euro".

Hoofdstuk II. Slotbepalingen

Art. 51. Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2015 met uitzondering van:

- artikel 2 heeft uitwerking op 30 augustus 2014;
- artikel 3 en 4 heeft uitwerking op 1 januari 2014;
- artikel 9, artikel 44 tot en met 50 treden in werking op 1 september 2015;
- artikel 11, 1°, artikel 20, 21, 25, 28, 29 en 30, 36, die in werking treden op een door de Vlaamse Regering vast te stellen datum.

Brussel, 7 november 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Onderwijs,

Hilde CREVITS